

Polskie organizacje imigranckie w Europie - zbiorczy raport z badania przedstawicieli instytucji krajów pobytu

Nowosielski, Michal

Veröffentlichungsversion / Published Version

Arbeitspapier / working paper

Empfohlene Zitierung / Suggested Citation:

Nowosielski, M. (2020). *Polskie organizacje imigranckie w Europie - zbiorczy raport z badania przedstawicieli instytucji krajów pobytu*. Warszawa: University of Warsaw, Centre of Migration Research (CMR). <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-70930-6>

Nutzungsbedingungen:

Dieser Text wird unter einer CC BY Lizenz (Namensnennung) zur Verfügung gestellt. Nähere Auskünfte zu den CC-Lizenzen finden Sie hier:
<https://creativecommons.org/licenses/by/1.0/deed.de>

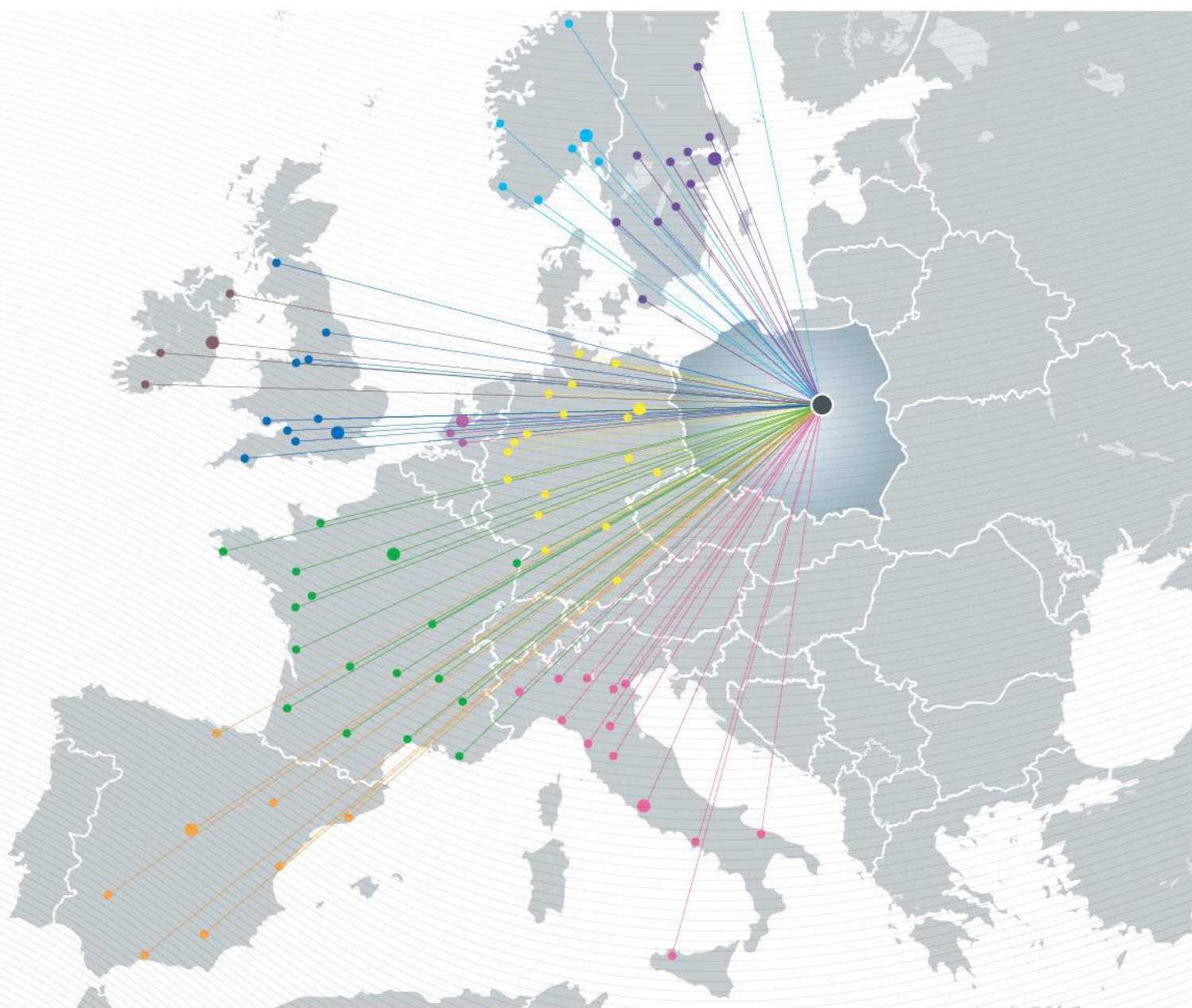
Terms of use:

This document is made available under a CC BY Licence (Attribution). For more information see:
<https://creativecommons.org/licenses/by/1.0>

Polskie Organizacje Imigranckie w Europie

Polskie organizacje imigranckie
w Europie – zbiorczy raport z badania
przedstawicieli instytucji krajów pobytu

OŚRODEK
BADAŃ NAD
MIGRACJAMI

UNIwersytet
Warszawski

Polskie Organizacje
Imigranckie w Europie

Polskie organizacje imigranckie
w Europie – zbiorczy raport z badania
przedstawicieli instytucji krajów pobytu

Michał Nowosielski

OŚRODEK
BADAŃ NAD
MIGRACJAMI

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Warszawa 2020

OŚRODEK
BADAŃ NAD
MIGRACJAMI

Ośrodek Badań nad Migracjami UW
ul. L. Pasteura 7, 02-093 Warszawa
tel. +48 2255 46 770
kom. +48 600 42 90 43
e-mail: migration.cmr@uw.edu.pl
www.migracje.uw.edu.pl

Autor raportu: dr hab. Michał Nowosielski
Email: mical.nowosielski@uw.edu.pl

Kierownik projektu: dr hab. Michał Nowosielski
Koordynator badań: dr Witold Nowak

Copyright by Ośrodek Badań nad Migracjami UW 2020
ISBN 978-83-66348-57-8

NARODOWE CENTRUM NAUKI

Projekt badawczy „Polskie Organizacje Imigranckie w Europie”
realizowany w latach 2015-2020 jest finansowany przez
Narodowe Centrum Nauki z siedzibą w Krakowie w ramach
programu SONATA BIS (nr 2014/14/E/HS6/00731)

Spis treści

O projekcie	5
O raporcie	6
I. Przebieg realizacji badań empirycznych	7
II. Charakterystyka polityki integracyjnej w wybranych krajach	8
III. Percepcja polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach	22
IV. Podsumowanie	28
V. Literatura	32

O projekcie

Prezentowany raport został przygotowany w ramach projektu „Polskie organizacje imigranckie w Europie” realizowanego w latach 2015-2020. Celem projektu było dokonanie diagnozy i wyjaśnienia uwarunkowań stanu polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich.

Przez organizacje imigranckie rozumie się tu stowarzyszenia stworzone przez i dla imigrantów dla realizacji celów związanych z dostarczaniem usług – społecznych, ekonomicznych i kulturowych – lub prowadzących działalność rzeczniczą na rzecz społeczności (Rodriguez-Fraticelli i in. 1991). Poprzez stan organizacji rozumie się tu aktualne położenie organizacji w zakresie struktury formalno-prawnej, miejsca i zasięgu działania, profilu działalności, form współpracy, zasobów ludzkich, zasobów materialnych, źródeł finansowania, które podlegają zmianom pod wpływem czynników egzo- i endogennych.

Projekt zakładał badanie dwójakiego rodzaju:

- Badanie diagnostyczne, mające na celu diagnozę stanu polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich.
- Badanie wyjaśniające, mające na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie: jakie czynniki kształtują stan polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich?

Dzięki porównaniu stanu organizacji w wybranych krajach oraz pogłębionym badaniom nad specyfiką jego uwarunkowań możliwe było zweryfikowanie następujących hipotez:

H1: Stan polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich zależy od charakterystyki procesu migracyjnego oraz zbiorowości imigranckiej.

H2: Stan polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich zależy od charakterystyki kraju wysyłającego.

H3: Stan polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich zależy od charakterystyki kraju przyjmującego.

H4: Stan polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich zależy od bilateralnych relacji między krajem wysyłającym a przyjmującym.

Do realizacji badań porównawczych w projekcie wybrano następujące kraje: Niemcy, Francję, Wielką Brytanię, Irlandię, Norwegię, Szwecję, Holandię, Włochy i Hiszpanię.

Badania terenowe przeprowadzone zostały następującymi technikami badawczymi:

- a. Badanie techniką sondażu internetowego (CAWI) – ilościowe badanie zaangażowania społecznego, stosunku do polskich organizacji imigranckich oraz charakterystyki społeczno-demograficznej Polaków mieszkających w wybranych krajach europejskich.
- b. Wywiady pogłębione z przedstawicielami instytucji zajmujących się koordynacją, kreowaniem i realizacją polityki polonijnej na temat oceny założeń i realizacji polityki polonijnej, oceny kondycji polskich organizacji imigranckich, oceny czynników wpływających na stan polskich organizacji imigranckich.
- c. Wywiady pogłębione z przedstawicielami instytucji zajmujących się koordynacją, kreowaniem i realizacją polityk migracyjnych i integracyjnych w wybranych

krajach europejskich na temat oceny założeń i realizacji polityk imigracyjnych i integracyjnych oraz ich wpływu na stan polskich organizacji imigranckich.

- d. Wywiady pogłębione z ekspertami w zakresie polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich na temat oceny kondycji polskich organizacji imigranckich, oceny czynników wpływających na stan polskich organizacji imigranckich.
- e. Studia przypadków polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich, mające na celu szczegółowe zbadanie działalności wybranych organizacji ze szczególnym uwzględnieniem ich kondycji oraz czynników na tę kondycję wpływających (wywiady pogłębione z liderami wybranych organizacji, przedstawicielami otoczenia, dokumentacja działalności instytucji w postaci np. fotografii, wycinków prasowych, programów, publikacji etc.).
- f. Badanie techniką sondażu instytucjonalnego polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach europejskich mające na celu zdiagnozowanie stanu tych instytucji. Sondaż zostanie przeprowadzony w formie ankiety internetowej oraz rozsyłanej ankiety pocztowej dla zwiększenia odsetka zwrotu.

O raporcie

Jednym z założonych w projekcie działań było przeprowadzenie indywidualnych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami instytucji zajmujących się koordynacją, kreowaniem i realizacją polityk imigracyjnych i integracyjnych w wybranych krajach europejskich. Badaniem zostali objęci przedstawiciele agend rządowych, samorządowych oraz organizacji pozarządowych zajmujący się tą problematyką. Dobór do badań miał charakter celowy w oparciu o kryteria związane z poziomem funkcjonowania instytucji (centralny, regionalny, lokalny) oraz sektorem (instytucje publiczne, NGO). W praktyce rekrutacja do tej części badań często okazywała się trudna, ze względu na niechęć potencjalnych respondentów lub brak wiedzy na temat polskich organizacji. Wyniknęła stąd większa niż zakładano wcześniej reprezentacja instytucji samorządowych oraz NGO. W okresie od marca 2016 r. do maja 2018 r. w każdym z wybranych krajów przeprowadzono 7 wywiadów (łącznie $N = 9 \times 7 = 63$ wywiadów). Badania prowadzono w oparciu o scenariusz wywiadu składający się dwóch pytań wstępnych (wprowadzających) oraz 12 pytań. Ich tematyka dotyczyła przede wszystkim takich obszarów tematycznych jak:

- charakterystyka polityki integracyjnej w kraju pobytu (percepcja polityki integracyjnej wobec jej formalnych założeń; przemiany polityki integracyjnej i jej podmiotowe zróżnicowanie, pozycja odbiorców polityki integracyjnej);
- percepcja polskich organizacji imigranckich w kraju pobytu (kondycja polskich organizacji imigranckich i jej uwarunkowania, współpraca z polskimi organizacjami imigranckimi)

Wywiady były nagrywane, a następnie transkrybowane oraz (tam gdzie była taka potrzeba) tłumaczone na język polski. Z racji na charakter analiz przyjęto, iż wywiady będą traktowane jako źródło informacji i ewentualnej interpretacji. Danych

pochodzących z używano przede wszystkim jako egzemplifikacji wybranych problemów. Na podstawie analizy wywiadów każdy z 9 badaczy sformułował raport opisujący wyniki badań dla poszczególnych krajów. Na ich podstawie opracowano niniejszy raport zbiorczy.

I. Przebieg realizacji badań empirycznych

Tabela 1. Przebieg wywiadów z przedstawicielami instytucji

Kraj	Badacz	Czas prowadzenia badań	Charakterystyka badanych	Zgłaszane problemy
Niemcy	• Michał Nowosielski	• Sierpień 2017 r. - maj 2018 r.	• Przedstawiciele władz krajów federacji, urzędnicy instytucji miejskich, reprezentanci instytucji pozarządowych zajmujących się integracją, badacz tej problematyki	• W wielu wypadkach trudno było uzyskać zgodę na udział w badaniach niemieckich urzędników. Wykorzystano jednak fakt, że w niemieckich instytucjach zajmujących się integracją pracuje dość dużo osób o polskim pochodzeniu, co ostatecznie ułatwiło rekrutację
Francja	• Jacek Kubera	• Wrzesień-listopad 2016 r.	• Osoby pracujące w instytucjach różnego szczebla (centralny, regionalny, lokalny) oraz reprezentujące zarówno struktury państwowe, samorządowe oraz pozarządowe	• Brak
Wielka Brytania	• Michał P. Garapich	•	• Formalni przedstawiciele samorządów (<i>council</i>), przedstawiciele organizacji parasolowych oraz infrastrukturalnych	• Brak
Irlandia	• Magdalena Lopez Rodriguez	• Maj 2016 r.	• Reprezentanci organizacji pozarządowych zajmujących się planowaniem oraz wdrażaniem strategii integracyjnych migrantów	• Nie udało się przeprowadzić wywiadu z żadnym z pracowników OPMI (<i>Office for the Promotion of Migrant Integration</i>) – jedynej rządowej organizacji zajmującej się kwestiami integracji migrantów • Osoby zatrudnione na niższym szczeblu nie zawsze miały przygotowanie merytoryczne i szerszy pogląd na sprawy integracji
Norwegia	• Monika Sokół-Rudowska	• Czerwiec – sierpień 2016 r.	• Urzędnicy instytucji zajmujących się integracją, pracownicy organizacji pozarządowych pracujących z migrantami.	• Brak
Szwecja	• Witold Nowak	• Listopad 2016 r. -	• Przedstawiciele organizacji należących do sektora	• Trudności rekrutacyjne wynikające z niechęci do

		czerwiec 2017 r.	państwowego (na poziomie gminnym i krajowym) oraz sektora pozarządowego, pełniące aktywną rolę w systemie instytucjonalnym, ekspert współpracujący z instytucjami pozarządowymi.	udzielania wywiadów pogłębionych • Unikanie odpowiedzi na e-mail, odsyłanie do innych instytucji
Holandia	• Ignacy Józwiak	• Styczeń - marzec 2017 r.	• Pracownicy i pracownice ministerstw i urzędów miast, osoby pracujące w antydyskryminacyjnej organizacji pozarządowej oraz państwowym instytucie badawczym specjalizującym się w tematyce integracyjnej i antydyskryminacyjnej	• Wiedza rozmówców na temat polskich organizacji była powierzchowna lub zgoła zerowa stąd wywiady bardziej koncentrowały się na samej polityce integracyjnej
Włochy	• Agnieszka Legut	• Marzec 2016 r.	• Przedstawiciele włoskich instytucji oraz organizacji trzeciego sektora północnych Włoch (oraz Lacjum)	• Wskazywanie na brak wiedzy z zakresu badania u potencjalnych respondentów, ponieważ Polacy jako obywatele Unii Europejskiej nie są adresatami polityki imigracyjnej oraz integracyjnej
Hiszpania	• Mikołaj Stanek	• Październik 2016 r.	• Przedstawiciele administracji hiszpańskiej szczebla lokalnego i regionalnego w największych miastach Hiszpanii oraz najważniejszych skupiskach Polaków.	• Brak

Źródło: Opracowanie własne.

II. Charakterystyka polityki integracyjnej w wybranych krajach

Tabela 2. Najważniejsze cechy polityki integracyjnej w wybranych krajach

Kraj	Percepcja polityki integracyjnej wśród przedstawicieli instytucji	Przemiany polityki integracyjnej i jej podmiotowe zróżnicowanie w ocenie przedstawicieli instytucji	Pozycja odbiorców polityki integracyjnej w ocenie przedstawicieli instytucji
Niemcy	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka integracyjna ze względu na federalną strukturę RFN jest realizowana na różnych szczeblach władzy. • Na szczeblu krajowym regulowana jest kwestia obywatelstwa i prawa dotyczącego obcokrajowców oraz wszystkie kwestie dotyczące definiowania krajów bezpiecznych. Od roku 2005 r. federacja – Bund – zajmuje się integracją przez język. • Różnorodność polityk integracyjnych na szczeblu 	<ul style="list-style-type: none"> • Główną zmianą założeń dotyczących polityki imigracyjnej jest zdefiniowanie Niemiec jako kraju imigracji, • XX w. nie istniała federalna polityka integracyjna zatem pewne formy wsparcia imigrantów rozwijały się głównie na poziomie lokalnym. Mimo, że nie zawsze działania miały charakter prointegracyjny, włączających w społeczeństwo niemieckie, niemniej stanowiły może podstawę dalszych działań na rzecz imigrantów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityki integracyjne nie różnią się w zależności od grupy migrantów, chociaż w praktyce działania różnią się w zależności od statusu imigranta (np. obywatel UE, <i>Aussiedler</i>). • Imigranci z krajów UE zdają się być niedostrzegani i w rezultacie pomijani jako odbiorcy polityki imigracyjnej. • Instytucje zajmujące się integracją jako partnerów uznają nie pojedyncze organizacje, ale organizacje dachowe (parasolowe) wymuszając w ten sposób łącznie się organizacji.

	<p>federalnym wzmocniana jest podziałami i różnicami politycznymi wynikającymi z tego jakie partie sprawują władzę w poszczególnych krajach.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dzięki podziałowi między władze krajowe a federalne kraje związkowe i władze lokalne mogą dostosowywać i częściowo kształtować politykę wg własnych potrzeb, chociaż czasem mogą pojawiać się różnice prowadzące do konfliktów między szczeblami władzy. • Dominuje polityka integracji, czy też inkluzji, rozumianej jako proces dwustronny, wymagający zaangażowania zarówno społeczeństwa kraju pobytu, jak i samych migrantów. 	<ul style="list-style-type: none"> • Na szczeblu federalnym za początek polityki integracyjnej możemy uznać dopiero rok 2004, 2005 kiedy weszła w życie ustawa dotycząca imigracji. • Ważnym punktem przemian polityki imigracyjnej był tzw. Kryzys migracyjny. • Silne skupienie na uchodźcach spowodowało odsunięcie spraw związanych z migrantami z innych grup na dalszy plan. • Na kształt polityki wpływają także negatywne wydarzenia z udziałem imigrantów, zmieniając jej priorytety (np. wydarzenia z sylwestra w Kolonii w 2015 r.¹) • Następuje skręt w kierunku populizmu i powrót do polityki opartej na założeniu, że „musimy dawać, ale musimy też wymagać”. • Istnieje potrzeba osobnej, specyficznej polityki skierowanej do obywateli UE - w 2016 r. powołano biuro pełnomocnika do spraw równouprawnienia obywateli UE. 	<ul style="list-style-type: none"> • Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 17 czerwca 1991 r. gwarantuje swego rodzaju pozytywną dyskryminację migrantów z Polski, co bywa szczególnie na poziomie związkowym zarzewiem konfliktów z innymi grupami migrantów, powodem może być zbyt mała wiedza krajów związkowych o założeniach traktatu, • Działania związane z realizacją Traktatu bywają uznawane za niewystraszające np. powołanie krajowych pełnomocników ds. Polonii (<i>Ansprechpartner der Länder für polnischstämmige Bürger und Polen in Deutschland</i>) • Niewidoczność Polonii sprawia, że Niemcy nie są świadomi tego, że Polacy są drugą co do liczebności grupą imigrancką, z tego powodu często nie są adresatami działań integracyjnych, • Istnieje strukturalny program dofinansowywania organizacji prowadzony przez BAMF (<i>Bundesamt für Migration und Flüchtlinge</i>, Federalny Urząd ds. Migracji i Uchodźców. • Organizacje uzależniają profil działalności organizacji od priorytetów umożliwiających uzyskanie dofinansowania, • W praktyce struktury organizacji są często niedofinansowane, • Duża część zadań dotyczących migrantów jest zlecana niemieckim ngo'som, bądź konkursy wymuszają realizację projektu w partnerstwie z organizacją niemiecką • Organizacje bywają traktowane instrumentalnie, jako pośrednik w docieraniu do grup imigranckich, szczególnie tych o zamkniętym charakterze.
<p>Francja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka integracyjna we Francji dotyczy wyłącznie cudzoziemców pochodzących 	<ul style="list-style-type: none"> • Założenia polityki integracyjnej nie zmieniły się od lat 2000. • Jednym z podstawowych założeń polityki 	<ul style="list-style-type: none"> • Centralnym urzędem, który zajmuje się funkcjonowaniem stowarzyszeń pod kątem prawnym (statuty, założenie stowarzyszenia itd.) jest

¹ Podczas świętowania sylwestra 2015 r. w Kolonii doszło do brutalnych ekscesów (m.in. gwałtów, molestowania seksualnego oraz kradzieży) w wielu wypadkach wywołanych przez migrantów <https://www.dw.com/pl/sylwester-2015-noc-kt%C3%B3ra-zmieni%C5%82a-niemcy/a-36958722>

	<p>z państw spoza Unii Europejskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z punktu widzenia prawa francuskiego mniejszości etnicznej lub narodowe nie są w żaden sposób wyodrębnionymi podmiotami, zatem państwo nie może prowadzić wobec nich osobnej polityki. istnieje zakaz odnotowywania w oficjalnych statystykach, raportach i dokumentach przynależności obywateli do jakichkolwiek kategorii etnicznych. • Oczekuje się braku dyskryminacji obywateli francuskich przez Francuzów/Francuzki ze względu na przynależność etniczną, kulturową czy religijną, które to nie powinny być manifestowane w miejscach publicznych. • Zakłada się, że polityka integracyjna skierowana do osób pochodzących z tego samego kręgu kulturowego i wyznających podobne wartości oparte na wartościach UE nie jest potrzebna. • Celem polityki integracji nie jest asymilacja. • Polityka integracji opiera się na włączeniu cudzoziemca do francuskiej wspólnoty narodowej – finalnie otrzymanie obywatelstwa • Przyznanie obywatelstwa dla obywatela UE odbywa się na wniosek osoby zainteresowanej, wymaga znajomości j. francuskiego oraz przeprowadzany jest wywiad dotyczący zaangażowania w życie we Francji. • Francuskie prawo ma pierwszeństwo przed tradycją • Za realizację polityki integracyjnej w departamencie odpowiedzialni są prefekci, czyli przedstawiciele państwa. Współpracują oni z lokalnymi biurami OFII (Francuski Urząd ds. Imigracji i Integracji (<i>Office Français de l'Immigration et de l'Intégration</i>) tzw. Dyrekcjami	<p>integracyjnej jest stosowanie tych samych zasad do imigrantów o różnym pochodzeniu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jedynym rozróżnieniem jest inne podejście do obywateli z państw UE i z państw trzecich, co jednak wynika z przynależności Francji do UE. • Zmienia się jedynie sposób kształcenia imigrantów czy też wykorzystywane narzędzia. • W 2016 r. zastąpiono Kontrakt Przyjęcia i Integracji przez Kontrakt Integracji Republikańskiej, z jednej strony podwyższono wymagania stawiane cudzoziemcom (OFII monitoruje realizację umowy i towarzyszy aktywnie imigrantowi, pomagając w integracji), z drugiej – uproszczono sprawę uzyskiwania zgody na pobyt we Francji (wcześniej zgoda musiała być przedłużana co rok). • Przedstawiciele instytucji nie przewidują, aby w najbliższej przyszłości nastąpiły zmiany polityce integracyjnej Francji – od 2016 r. funkcjonuje we Francji Kontrakt Integracji Republikańskiej i jako stosunkowo nowe prawo musi ono okrzepnąć, by wprowadzać ewentualne zmiany. • Zmiany w polityce migracyjnej mogą być zależne od zmian na scenie politycznej (wybory prezydenckie),	<p>podlegająca ministerstwu spraw wewnętrznych Dyrekcja ds. Wolności Obywatelskich i Spraw Prawnych (<i>Direction des libertés publiques et des affaires juridiques, DLPAJ</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Z punktu widzenia instytucji francuskich, organizacje określane jako imigranckie w niczym nie różnią się od innego rodzaju stowarzyszeń działających we Francji: są to stowarzyszenia francuskie zakładane zgodnie z prawem z 1 lipca 1901 r. • Organizacje imigranckie, jak każde inne organizacje, reprezentują swoich członków nie zaś obywateli państw, z których pochodzą • Żadne stowarzyszenie czy federacja stowarzyszeń nie mają podstaw prawnych, aby wpływać na politykę państwa wobec grup obywateli. • Współpraca z instytucjami francuskimi występuje, jednak jej motywem nie są działania podejmowane dla określonej grupy imigrantów tylko działania na rzecz szerokiej grupy odbiorców. • Udzielanie pomocy stowarzyszeniom wspierającym imigrantów nie jest traktowane jako element polityki integracyjnej, raczej jako element wsparcia. • Możliwa jest współpraca instytucji z chętnymi stowarzyszeniami (nie tylko polskimi) w projektach promujących poznanie różnych kultur, zwłaszcza w wymiarze europejskim, pielęgnujących kontakty polsko-francuskie, współpracę francuskich i polskich miast i regionów, zwiększających kompetencje artystyczne i wiedzę (np. historyczną) mieszkańców, pomagającym walczyć z wykluczeniem socjalnym i ekonomicznym, itd. • Istnieje wiele obszarów, w ramach których stowarzyszenia imigranckie mogą uzyskać finansowe lub organizacyjne wsparcie dla interesujących je projektów z zakresu polityki społecznej, integracji zawodowej, pomocy społecznej, pomocy prawnej, zasiłków rodzinnych, walki z dyskryminacją itp. Przy
--	--	--	--

	<p>Terytorialnymi (<i>Direction Territoriale</i>),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imigrant zobowiązuje się uczestnictwa w ciągu roku w odpowiednich zajęciach językowych lub integracyjnych (co z kolei jest warunkiem uzyskania zgody na pobyt w następujących okresach). Jeśli cudzoziemiec nie zna języka francuskiego, kontakt z nim odbywa się za pośrednictwem tłumacza (imigrant musi wiedzieć, jakie są zapisy umowy). Zasady funkcjonowania wszystkich lokalnych biur OFII są takie same i ustalane ogólnie • Władze samorządowe (gminne, miejskie czy regionalne) nie są uprawnione do prowadzenia własnej polityki integracyjnej, mogą jedynie podejmować działania ułatwiające migrantom odnalezienie się w życiu codziennym. • Działania władz lokalnych mają wpływ na efektywność realizacji polityk centralnych – polityczne sympatie regionów determinują stosunek do przyjmowania uchodźców czy budowania mieszkań socjalnych („miasta prawicowe”), nie realizowanie polityk centralnych wiąże się z karami finansowymi. • Wszelkie działania, które dotyczą nie tylko imigrantów spoza UE, ale także innych mieszkańców Francji, w tym jej obywateli, nie są definiowane jako integracyjne. • Specyficzne potrzeby poszczególnych społeczności imigranckich, pochodzących zarówno spoza UE, jak i z takich państw jak Polska, realizowane są przez różne instytucje, jednak odbywa się to niejako „przy okazji”, nie w wyniku polityki integracyjnej ale innej np. mieszkaniowej, zdrowotnej, polityki pracy czy polityki kulturalnej państwa. Rozróżnienie, które dla polityki integracyjnej ma główne znaczenie, czyli podział na obywateli		<p>czym kluczowa jest różnorodność. Głównym partnerem lokalnych biur OFII są organizacje pozarządowe działające na rzecz integracji imigrantów spoza UE.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizacje działają w oparciu o konkursy i granty. Organizacje imigranckie nie są uprzywilejowanym partnerem w realizacji polityki integracyjnej – za bardziej pożądane uważa się działania wspierające integrację przez organizacje nie promujące wprost kraju pochodzenia. • Instytucje centralne nie konsultują swoich działań z ze stowarzyszeniami imigranckimi, tym bardziej ze stowarzyszeniami wspierającymi imigrantów z terenu UE. Z kolei lokalne instytucje państwowe i pozarządowe – nawet jeśli odbiorcami ich działań byli imigranci z Polski, ich potomkowie lub w ogóle polonijne stowarzyszenia – zastrzegają, że tego, co robią, nie należy odnosić do polityki integracji, która realizowana przez wyspecjalizowane instytucje centralne i ich oddziały (prefektury lub biura OFII). • Stowarzyszenia migracyjne są istotnym partnerem w procesie dotarcia do grup imigrantów, • Polskim organizacjom od 2004 r. łatwiej korzystać ze wsparcia finansowego.
--	--	--	---

	francuskich i cudzoziemców, nie obowiązuje w kwestii działań państwa niedefiniowanych przez politykę integracyjną.		
Wielka Brytania	<ul style="list-style-type: none"> • Wielka Brytania nie posiada jasno skonceptualizowanej oraz sformalizowanej ogólnonarodowej polityki integracyjnej stworzonej na potrzeby ludności pochodzenia imigranckiego czy zamieszkujących kraj mniejszości etnicznych. • Wyjątkiem jest polityka integracyjna skierowana do uchodźców (<i>Refugee Integration Strategy</i>²) • Działania skierowane do migrantów kształtowane są w oparciu o „filozofię integracji” (Favell 1998), w Wielkiej Brytanii charakteryzującą się wysokim stopniem decentralizacji i pragmatycznej adaptacji do lokalnej specyfiki przy jednoczesnej elastyczności wobec zmieniających się warunków społecznych i demograficznych. • Polityka integracyjna jest konceptualizowana i wdrażana na poziomie lokalnym oraz dostosowywana do lokalnych warunków i zmieniających się potrzeb mieszkańców przez co może być oceniana jako niespójna, niekonsekwentna • Lokalność polityk integracyjna jest wymuszona przez uwarunkowania geograficzne (4 różne kraje, oraz różnice między Londynem a pozostałą częścią Wlk. Brytanii), • Działanie na poziomie lokalnym pozwala na szybką, niezależną reakcję na ewentualne działania dyskryminacyjne. • Lokalność działań sprawia, że ten sam problem może być w jednym miejscu rozwiązany, w drugim nie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiana w polityce integracyjnej związana jest z politycznymi decyzjami powziętymi w wyniku kryzysu ekonomicznego bądź w wyniku poważnych społecznych niepokojów. • Zmiana na poziomie mikro dokonuje się od działań „ad hoc” do prewencji – ponieważ wynika to z niewielkich funduszy, taniej zapobiegać, niż leczyć. • W latach 70. XX. w odpowiedzi na akty dyskryminacji wprowadzano politykę antydyskryminacyjną. • Lata 80. i 90. to lata polityki wielokulturowości • We wczesnych latach XXI w. nastąpił zwrot w kierunku integracji i spójności społecznej (także w wyniku wydarzeń, - zamieszek w północnych miastach Bradford i Oldham) • Rząd Gordona Browna powołał <i>Migration Impact Fund</i> (MIF) - centralny fundusz dla samorządów znajdujących się pod szczególną presją migracyjną po rozszerzeniu UE w 2004 r. i 2007 r. • Brak polityki integracyjnej wskazywany jest też jako skutek kryzysu w 2008 r. i polityki zaciskania pasa – od początku rządów partii konserwatywnej fundusze na działania integracyjne są zmniejszane, 	<ul style="list-style-type: none"> • Partnerem dla samorządów w realizacji lokalnie uwarunkowanej polityki integracyjnej są organizacje trzeciego sektora, a przede wszystkim organizacje typu parasolowego • Struktury parasolowe pomagają jednoczyć się imigrantom, sprzyjając większej reprezentatywności imigrantów w ten sposób tworząc ogniwo łączące władze lokalne z migrantami np. działalność CVS (<i>community voluntary service</i>) • Często współpraca z organizacjami nie jest elementem szerszej strategii, tylko pojawia się dopiero w momencie zauważenia problemu dotyczącego migrantów, bądź dużej liczby migrantów z danego kraju • Dostępność funduszy uzależniona jest od długoterminowego planowania działań przez instytucje, co siłą rzeczy przyczynia się do stabilności organizacji i utrzymania struktury organizacyjnej (inaczej niż przy nakierowaniu na krótkie projekty, doraźnie rozwiązujące dany problem) by w rezultacie uniezależnić je od finansowania przez samorządy • Zdarza się, że władze lokalne zrzucają na organizacje pozarządowe ciężar pomocy potrzebującym imigrantom. • Nieformalność organizacji – w porównaniu z kontaktami z instytucjami państwowymi/samorządowymi – sprzyja nawiązywaniu z nimi kontaktu przez imigrantów

² <http://www.migrationobservatory.ox.ac.uk/policy-primers/integration>

<p>Irlandia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka integracyjna w Irlandii jest stosunkowo nowym fenomenem; zaczęła się kształtować dopiero po roku 2000, gdy pierwsze grupy imigrantów przybywały do kraju. Wtedy też zaczęła powstawać dokumentacja oraz legislacja dotycząca migrantów i ich potrzeb integracyjnych, często <i>ad hoc</i> i na potrzeby doraźnych, nagle zaistniałych sytuacji. • Nie ma wyraźnej polityki integracyjnej. • W latach 2008-2011 funkcjonowało Ministerstwo ds. Integracji, ministerstwo zostało zlikwidowane, sprawy integracji przejęło Biuro ds. Promocji i Integracji podlegające pod Departament Sprawiedliwości, Oba podmioty powinny być głównym partnerem współpracy z organizacjami, ale zdaniem badanych nie są. • Nie został wyznaczony kierunek prowadzenia polityki dla władz lokalnych, nie egzekwuje i nie sprawdza, czy wdrażanie projektów odbywa się prawidłowo, • <i>Office for the Promotion of Migrant Integration</i> (OPMI) prezentuje „miękką” koncepcję integracji opierającą się na integracji kulturalnej i tam przekazuje pieniądze • Obecnie polityka integracyjna skupia się na tych, którzy chcą zostać na stałe przez m. in. przyspieszenie procesu naturalizacji (prawo <i>ius soli</i>), realizację programów <i>Supporting Communities and Active Citizenship</i> promujących partycypację społeczną wśród migrantów, niwelowanie nierówności na rynku pracy <i>Diversityon Board</i>. <p>PRIORYTETY DZIAŁAŃ INTEGRACYJNYCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwalczanie wyzysku i dyskryminacji 	<ul style="list-style-type: none"> • W 2008 roku utworzone wówczas Ministerstwo do Spraw Integracji opublikowało raport <i>Migration Nation</i>, w którym szczegółowo omówiono „imperatywy integracji osób o zupełnie innej kulturze, narodowości, języku i religii, tak aby stali się oni nowymi obywatelami irlandzkimi XXI wieku” (<i>Office of the Minister for Integration</i>, 2008:8). • Czynniki, które wymieniono wówczas jako najważniejsze wskaźniki integracji nowoprzybyłych to: zatrudnienie, znajomość angielskiego, posiadanie dzieci i ich edukacja, służba wojskowa, naturalizacja, uczestnictwo w wyborach, posiadanie nieruchomości oraz zawieranie małżeństw mieszanych³ • Obecnie polityka integracyjna prowadzona jest pod wpływem bieżących wydarzeń, realizowana jest często <i>ad hoc</i> • Znaczna część działań realizowana jest na płaszczyźnie administracyjnej nie zaś legislacyjnej • Recesja z 2008 r. zmieniła podejście do polityki integracyjnej – spodziewano się, że większość imigrantów wróci do kraju pochodzenia • Problemy ekonomiczne zepchnęły politykę integracyjną z listy priorytetów – rozwiązywanie problemów związanych z imigrantami zostawiono władzom lokalnym i organizacjom pozarządowym • Odłożono prace nad projektem Ustawy o Imigracji, Rezydencji oraz Ochronie, który miał zebrać, zaktualizować i ujednolicić i 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka migracyjna pracy odnosi się tylko do obywateli spoza Unii Europejskiej • Migracja nigdy nie była przedmiotem społecznej dyskusji, - nigdy nie przysparzała większych kłopotów i dlatego nie musiała być tematem dialogu
------------------------	---	--	---

³ W dokumencie wyszczególniono również najważniejsze działania, które należy podjąć w celu wprowadzenia ulepszeń w takich dziedzinach jak na przykład prawo imigracyjne, procedura azylowa, naturalizacja i długoterminowy pobyt w kraju czy zwalczanie wyzysku i dyskryminacji migrantów.

	<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do kształcenia ustawicznego • Lepsze wsparcie nauki języka ojczystego w szkołach • Poradnictwo dla dzieci i młodzieży • Łączenie rodzin • Działalność na rzecz uczestnictwa kobiet w rynku pracy • Zdecydowanie skrytykowano brak darmowych kursów językowych oraz zawodowych i likwidację Ministerstwa ds. Integracji • W polityce integracyjnej panuje impas – z jednej strony najlepsze środowisko do integracji to środowisko lokalne, z drugiej brak jest przekazywanych środków dla organizacji lokalnych • Nie ma żadnych mechanizmów wspomagających przyjęcie i integrację uchodźców; kraj nie jest dostatecznie przygotowany na ich przybycie (np. brak wiedzy dotyczących zwyczajów kulturowych) • Irlandia udziela migrantom wyjątkowo szerokiego dostępu do uczestnictwa w lokalnym życiu politycznym i została wymieniona jako kraj prowadzący najlepsze praktyki w tym zakresie (Niessen i in., 2007). 	<p>wyznaczyć priorytety polityki migracyjnej w przyszłości</p> <ul style="list-style-type: none"> • w 2011 r. zlikwidowano Ministerstwo ds. Integracji a powołano Biuro ds. Promocji Integracji Imigrantów • Wszyscy cudzoziemcy w Irlandii mogą ubiegać się o obywatelstwo Irlandii poprzez naturalizację na podstawie różnych czynników, na przykład odpowiednio długiego okresu zamieszkania. Dzieci urodzone w Irlandii mają prawo do obywatelstwa (<i>ius soli</i>), • W latach 2007-2014 fundusz integracyjny obejmował tylko działania na rzecz społeczności spoza UE 	
<p>Norwegia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Norwegia założenia polityki migracyjnej opiera na układzie z Schengen, dotyczącym swobodnego przemieszczania się obywateli krajów-sygnatariuszy, dyrektywie Unii Europejskiej o swobodnym przepływie pracowników, a także Konwencji Dublińskiej, która reguluje zasady przyjmowania uchodźców • Celami związanymi z migracją, stawianymi przez Norwegię na pierwszym miejscu w kwestii współpracy międzynarodowej, jest zapewnienie uchodźcom właściwego wsparcia i zabezpieczenia, harmonizacja praktyk stosowanych przez 	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka integracyjna skupia się przede wszystkim na uchodźcach i ich integracji ze społeczeństwem • Migranci zarobkowi nie stanowią odrębnej polityki integracyjnej – uważa się, że są w Norwegii tymczasowo i nie ma powodu kierowania stałej polityki integracyjnej, tymczasem polscy imigranci nie zamierzają wracać do kraju i dodatkowo sprowadzają swoje rodziny, nie ma to jednak wpływu na zmianę polityk • Norwegia posiada sprawnie działający program służący integracji uchodźców ze społeczeństwem Norweskim, „Program 	<ul style="list-style-type: none"> • Podstawowym założeniem polityki integracyjnej jest zapewnienie azylantowi możliwości samodzielnego utrzymania się dzięki pracy zawodowej oraz postrzeganie uchodźców jako potencjału a nie jako obciążenia, szczególnie osiedlając się na wyludnionej prowincji, • Instytucje norweskie starają się czerpać z kapitału uchodźców np. starając się wykorzystywać ich doświadczenia w rozwiązywaniu niektórych problemów, • Nie daje się uniknąć dyskryminacji na rynku pracy ze względu na nie-norweskie nazwisko, występują problemy z nostryfikacją dyplomów

	<p>kraje pobytu, a także sprawne wzajemne dzielenie się informacjami i doświadczeniem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polityka przyjmowania migrantów w dużym stopniu uzależniona jest od umów międzynarodowych, • Na kształt polityki integracyjnej Norwegii wpływa przede wszystkim stanowisko rządu – partii które w danym momencie są u władzy (partie liberalne prowadzą liberalną politykę imigracyjną, partie prawicowe zaostrzają politykę migracyjną) 	<p>wprowadzający” realizowany od 2005 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Celem Programu jest uświadomienie uchodźcom, że początkowo nierówności między nimi, a Norwegami mogą z czasem zostać zniwelowane 	<p>potwierdzających uzyskane wykształcenie i kwalifikacje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Migranci z Unii Europejskiej podlegają prawu o swobodnym przemieszczaniu się i przepływie pracowników, w związku z tym nie jest jasne kto w takiej sytuacji miałby zapłacić za działania służące integracji • W norweskiej przestrzeni publicznej rzadko poruszany był temat potrzeby zintegrowania Polaków
<p>Szwecja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Trudności w zdefiniowaniu polityki integracyjnej i jej obszarów, • Często integracja rozumiana jest jako „asymilacja” – masz być taki, jak ludzie tutaj, w Szwecji • Prynypia polityki integracyjnej mają być stałe i odnosić się do celów utrzymania spójności społecznej • Cele funkcjonowania organizacji imigranckich nie skupiają się na integracji imigrantów, ale realizują ogólne cele dotyczące funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego (na takie działania przeznaczane jest dofinansowanie dla instytucji) • Działania, których odbiorcami są migranci skupiają się wokół kwestii bytowych • Nie ma żadnej polityki dotyczącej migrantów z terenu UE • Odbiorcami polityki migracyjnej są uchodźcy starający się o azyl • Kluczową rolę w polityce integracyjnej odgrywa poziom lokalny (przekazuje najwięcej pieniędzy i usług dla migrantów), w przypadku organizacji parasolowych jest to poziom krajowy, • Cudzoziemiec z prawem pobytu ma niemal takie same prawa jak rodowity Szwed 	<ul style="list-style-type: none"> • Dojście do władzy koalicji centroprawicowej (2006 r.) zapoczątkowało przechodzenie od wielokulturowego modelu integracji (pojęcie przypisywane socjaldemokratom) do modelu asymilacyjnego • W latach 2014-2015 kryzys uchodźczy i duży napływ uchodźców spowodował zaostrzenie polityki, • Przemiany nie dotyczyły obywateli państw EOG czy UE • Przed 2007r. wszystkie organizacje zobowiązane były do prowadzenia działań o charakterze integracyjnym, obecnie – demokracji i społeczeństwa obywatelskiego • Organizacje stały się odbiorcą środków finansowych ale nie są partnerem albo podmiotem polityki integracyjnej • Wcześniej finansowano głównie organizacje imigrantów pochodzących z krajów kulturowo różnych do Szwecji • Formalnie nieistniejąca polityka integracyjna doprowadziła do powstania organizacji skupiających się na pomocy imigrantom • 	<ul style="list-style-type: none"> • W praktyce pożądana jest współpraca z pojedynczymi organizacjami, nie zaś z organizacjami parasolowymi (nie są postrzegane jako reprezentatywne) • Organizacje imigranckie są zobowiązane do funkcjonowania według reguł ogólnie przyjętych w społeczeństwie szwedzkim – kierować się ideami demokratycznymi oraz unikać różnych form ekstremizmu • Same organizacje muszą działać w sposób demokratyczny, by otrzymywać dofinansowanie (zakłada się, że jest to najlepszy sposób by nauczyć się demokracji) • Organizacje etniczne są traktowane raczej jako głos doradczy niż partner (nie reprezentują sobą całych zbiorowości etnicznych, więc nie mogą ich reprezentować) • W mniejszych gminach imigranci pomagają sobie w ramach nieformalnych sieci społecznych, zrzeszanie się jest rzadkością • W Szwecji działa Związek Organizacji Etnicznych w Szwecji (<i>Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige</i> – SIOS) – mimo, że nie reprezentuje on wszystkich grup etnicznych, często jest partnerem dla urzędów.

	<ul style="list-style-type: none"> • Migranci z krajów EOG czy UE nie mogą liczyć na specjalną pomoc ze strony, jeśli znajdują się w trudnej sytuacji życiowej (pomagają organizacje pozarządowe) • W szkołach publicznych realizowana jest nauka języka ojczystego dla imigrantów 		
Holandia	<ul style="list-style-type: none"> • Dwa główne założenia holenderskiej polityki integracyjnej: imigranci zarobkowi muszą poradzić sobie sami i to na nich spoczywa ciężar integracji ze społeczeństwem, społeczeństwo ma zrobić miejsce dla imigranta, w praktyce sprowadza się to do braku dyskryminacji • Widoczna jest prawicowa idea integracji oparta na uwodnieniu, bycia dość dobrym, by mieszkać w Holandii • Duży nacisk kładziony jest na zaradność jakiej oczekuje się od migrantów na których spoczywa odpowiedzialność za własną integrację • Zgodnie z krajowymi i unijnymi regulacjami, obywatele UE, przynajmniej oficjalnie, nie są adresatami polityk integracyjnych • Założenia polityki schodzą kaskadowo – wspólne polityki UE – prawodawstwo krajowe – zdania samorządów – przekazanie zadań organizacjom pozarządowym. • Na poziomie poszczególnych miast i gmin opracowywane są rozwiązania mające ułatwić i adaptację i społeczne funkcjonowanie imigrantów, które zależeć mogą od lokalnej specyfiki oraz branż rynku pracy w jakich dominują migranci • Sytuacją obywateli i obywaterek UE interesuje się również Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, które zlecało badania na temat sytuacji Polaków oraz Rumunów i Bułgarów na rynku pracy oraz dostępu do mieszkań i edukacji 	<ul style="list-style-type: none"> • Początek polityki integracyjnej rozmówcy datują na lata 80-te XX wieku (co znajduje pokrycie w dokumentach i literaturze). Zakładano, że migranci przebywają w Holandii tymczasowo, a umożliwianie nauki języka i wspieranie kultury kraju pochodzenia ułatwi pracownikom goszczącym powroty do domów. • Celem polityki integracyjnej u jej zarania była poprawa sytuacji materialnej i statusu społecznego oraz ekonomicznego migrantów, któremu towarzyszyło przekonanie o konieczności stworzenia warunków do emancypacji. W tym okresie organizowano bezpłatne kursy językowe i zawodowe kierowane do określonych grup odbiorców • Na przełomie lat 1990/2000 polityka wobec uchodźców i obywateli państw trzecich miała skupiać się bardziej na samym procesie dążenia do integracji, niż na samym wyniku. Obecnie najważniejszy ma być sam wynik czyli egzamin z integracji obywatelskiej • Najważniejsze przemiany w polityce integracyjnej wiążą się więc ze wspomnianym już stopniowym odchodzeniem od aktywnego wspierania migrantów przez państwo przy równoczesnym zwiększaniu ich obowiązków. • Zmniejszył się też budżet na tego typu zadania • Polityka i migracyjna zależy od polityki partii rządzącej jednak i tak postrzegana jest 	<ul style="list-style-type: none"> • Głównym partnerem (konsultantem) dla rządu i władz lokalnych są rady organizacji imigranckich • Tym samym organizacje imigranckie straciły na znaczeniu, • Na poziomie krajowym istnieją instytucje badawczo-monitorujące, takie jak: Biuro Planowania Społecznego i Kulturowego (<i>Sociaal en Cultureel Planbureau</i>), <i>Instytut im. Hildy Verwey-Jonker (Verwey-Jonker Instituut)</i>, Platforma Wiedzy Integracja i Społeczeństwo (<i>Kennisplatform Integratie & Samenleving</i>). Tematyka migracyjna nie stanowi jednak ich głównej specjalizacji. • Istnieje wiele organizacji pozarządowych pomagających osobom nowoprzybyłym (w tym migrantom unijnym) w takich kwestiach, jak uzyskanie ubezpieczenia, pomoc w komunikacji z lokalnymi władzami, czy w zapisaniu się na kursy języka niderlandzkiego. • Organizacje imigranckie są niewielkie i często nieformalne. Współpraca władz z organizacjami pozarządowymi sprowadza się zatem do najbardziej praktycznych kwestii. • Nie ma oficjalnej współpracy pomiędzy organizacjami i rządem, czy to krajowym czy samorządem • Wspominano o owocnej współpracy ze wspomnianą już działającą w Holandii i rozpoznawaną w środowisku eksperckim polską Fundacją Barka, organizacji X oraz prowadzonej przez Polaków Przychodni Zdrowia Psychicznego GGZ <i>Keizersgracht w Amsterdamie</i>. Urzędnicy przyznawali się również do kontaktów z Ambasadą RP w Hadze • Współpraca z różnymi organizacjami, w tym z

	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzono instytucję "kontraktów partycypacyjnych", • Funkcjonowanie egzaminów z integracji obywatelskiej, które przedstawiano jako kluczowe dla polityk integracyjnych – egzaminy robią się coraz trudniejsze, finansowane z własnej kieszeni, • Problematyczny jest charakter podpisywanego kontraktu • Jako dwa główne obszary działania polityki integracyjnej wymieniano język i, rozumianą jako wypełnianie pewnych norm i akceptacja określonych zachowań i postaw oraz kulturę. • Wśród głównych celów polityki integracyjnej respondenci wymieniali działania na rzecz równej pozycji imigrantów oraz "rdzennych Holendrów" w społeczeństwie. • We wszelkich statystykach i badaniach porównawczych zestawia się położenie migrantów i (rdzennych) Holendrów o zbliżonym wykształceniu i kwalifikacjach. Likwidacja istniejącej przepaści ma być głównym zadaniem aktywnej polityki integracyjnej skierowanej do obywateli państw trzecich • Nieobowiązujące obywateli UE kursy integracji obywatelskiej stanowią obecnie jeden z niewielu instrumentów polityki skierowanych konkretnie do migrantów • Polityka integracyjna jest w coraz większym stopniu poddana tzw. <i>mainstreamingowi</i>, czyli projektowaniu określonych polityk w sposób uwzględniający możliwie szerokie spektrum grup, w tym potencjalnie wykluczonych, gorzej usytuowanych.	<p>jako względnie trwała i stabilna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imigracja i integracja stały się coraz bardziej spornym i upolitycznionym obszarem publicznej debaty (w tym podczas kampanii wyborczych), co dotyczy także migrantów unijnych. • Niewidoczna na poziomie krajowym dyskusja dotycząca imigrantów z krajów UE pojawia się na poziomie lokalnym, w odniesieniu do rynku pracy, • Polityka migracyjna zaostrza się i coraz bardziej dąży do asymilacji, • Była rezygnacja z rady organizacji mniejszościowych, które reprezentowały społeczności imigranckie przed rządem krajowym – do 2015 • Oficjalna współpraca rządu z organizacjami imigranckimi coraz częściej była jednak postrzegana jako pozytywna dyskryminacja, co partie populistyczne przedstawiały jako negatywną dyskryminację Holendrów, co przełożyło się na założenie, że wszyscy są tacy sami i tak samo sami powinni sobie radzić • Polityka skierowana a do imigrantów z UE zajmują się raczej instytucje na poziomie lokalnym, poszczególne miasta stosują własne rozwiązania, w tym skierowane do migrantów unijnych, jednak dzieje się tak raczej pomimo krajowej polityki niż dzięki niej. Wszyscy badanie wskazywali na legislację zabraniającą rozróżniania pomiędzy Holendrami, a innymi obywatelami UE • Lokalnie tworzone są rozwiązania ułatwiające integrację imigrantów np. materiały w języku kraju pochodzenia, podobnie pomagają organizacje trzeciego sektora,	<p>imigranckimi, pro-imigranckimi, wobec braku odpowiedniej polityki na poziomach krajowym i lokalnym często sprowadza się do cedowania określonych zadań na trzeci sektor.</p>
--	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Lokalnie polityka integracyjna kształtowana bywa inaczej, bez nacisku na asymilację, z poszanowaniem odrębności kulturowej, zdarza się finansowanie funkcjonowania organizacji imigranckich i pro-imigranckich, • Polityka staje się coraz bardziej inkulzywana, pojawia się coraz więcej obaw • Spodziewane jest dalsze zaostrzenie polityki imigracyjnej 	
Włochy	<ul style="list-style-type: none"> • Włochy nie mają jednej polityki integracyjnej na poziomie centralnym, panuje rodzaj chaosu <i>all'italiana</i> • Włoski model integracji, nazwany rozsądną integracją (<i>integrazione ragionevole</i>): interakcji w warunkach bezpieczeństwa, dbałości o przestrzeganie praw człowieka, działaniu na rzecz pełnej integracji imigrantów legalnych, interakcji w oparciu o pluralizm i komunikację (Zincone, 2000: 959-961; Zanfrini, 2010: 53) • Kluczowa rola w kształtowaniu polityki integracyjnej przypada władzom lokalnym (poziom regionów opracowuje ogólne wytyczne, poziomem gmin jest poziomem podejmującym konkretne działania, • Podejmowane są działania zapobiegające nadmiernej atomizacji polityk przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej • Silne różnice regionalne, także między powiatami i gminami odciskają się na założeniach polityk integracyjnych – imigrant jako osoba zagrożona wykluczeniem/imigrant jako przyszły obywatel, nacisk na interkulturowość bądź nacisk na zachowanie spójności imigrant jako zagrożenie dla spójności, bądź zasób ekonomiczny (szczególnie w zawodach niechcianych przez Włochów) 	<ul style="list-style-type: none"> • Do końca lat 90. nie było we Włoszech norm prawnych, które nakreślałyby ramy polityki integracyjnej, za wystarczające uznawano ułatwienia w wejściu na rynek pracy (Caponio, 2013). • Pierwszy akt prawny, w którym podjęto próbę uporządkowania polityki imigracyjnej, pojawił się dopiero w 1998 r. jako tzw. ustawa <i>Turco-Napolitano</i> (Legge 40/1998) • Powołano Komisję ds. Polityk Integracyjnych, która nie działała zbyt długo jednak stworzyła podwaliny polityki imigracyjnej • Prawa polityczne pozostawały dalece ekskluzywne (Zanfrini, 2010: 53). Obowiązująca ustawa o obywatelstwie z 1992 r. (Legge 91/1992) opiera się na zasadzie <i>ius sanguinis</i>, o obywatelstwo można starać się po ukończeniu 18. roku życia, do tego czasu osoba, której rodzice nie są Włochami, mimo, że urodziła się we Włoszech nie ma prawa do obywatelstwa włoskiego • W praktyce polityki integracyjnej jej odbiorcy są raczej różnicowani wedle podziału pomiędzy następującymi kategoriami: (1) imigrant legalny - imigrant nielegalny; (2) obywatel państwa trzeciego - obywatel UE. 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża rola organizacji pozarządowych przy czym im słabiej rozwinięta polityka społeczna regionu tym większa aktywność organizacji pozarządowych • Strategia "pośredniej integracji" (Gasparini Casari, 2010: 126) ujęta jest w normach prawnych (m.in. Legge 40/98) oraz obecna w praktyce. • W proces kształtowania polityki integracyjnej próbowano włączyć stowarzyszenia imigranckie. • W latach 90. zaczęły powstawać ciała konsultacyjne, tzw. konsulty (<i>consulte</i>), jednak rozwiązanie okazało się nieefektywne - organizacje nie dały rady być reprezentantami imigrantów z danego kraju, członkowie nie tworzyli wspólnoty. Władze lokalne deklarowały, że nie są w stanie realizować oczekiwań organizacji imigranckich, ponieważ te kwestie nie leżą w ich gestii. Organizacje imigranckie są włączane przez gminy do działań integracyjnych jednak rzadziej, niż organizacje włoskie i raczej pełnią rolę pomocniczą, • Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej planuje działania mające na celu dawać organizacjom pozarządowym większe know-how na temat tego jak radzić sobie z biurokracją, jak przygotowywać raporty roczne, jak się zapisać do rejestru • Chęć posiadania partnerów dla władz lokalnych do rozmów ze strony obcokrajowców była

	<ul style="list-style-type: none"> • Miasta dobrze rozwinięte ekonomicznie – Turyn, Mediolan – same w ramach polityki integracyjnej otwierały punkty informacyjne dla imigrantów • Włoskie podejście odrzuca podejście asymilacyjne na rzecz różnorodności • Istnieje problem niewystarczających środków na finansowanie działań integracyjnych, wyraźnie odczuwalny na poziomie lokalnym – pieniądze pozyskiwane są od sponsorów (np. banki) bądź z Europejskiego Funduszu na rzecz Integracji Obywateli Państw Trzecich, • Oprócz kwestii finansowych i zwiększenia funduszy na politykę integracyjną oczekiwane jest zmienienie podejścia do kwestii nadawania obywatelstwa	<ul style="list-style-type: none"> • Dzieci imigrantów nielegalnych będące w wieku szkolnym mają obowiązek uczęszczać do szkół, podejmowane są akcje mające na celu zalegalizowanie pobytu • Działania integracyjne kierowane do obywateli państw trzecich spoza UE nie wykluczają korzystania z nich przez obywateli krajów UE • Następuje przesunięcie ku ujęciu zogniskowanemu na inkluzji społeczno-kulturowej,	<p>katalizatorem do powstania stowarzyszeń,</p>
<p>Hiszpania</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Brak jednolitych i ogólnie określonych założeń normatywnych, ideologicznych i politycznych, które pozwalających na jednoznaczne zdefiniowanie hiszpańskiej polityki integracyjnej • Brak jasno określonej wizji relacji między zbiorowością imigrancką i społeczeństwem pobytu • Fragmentacja administracyjna i terytorialna wysiłków na rzecz akomodacji i włączania imigrantów do społeczności lokalnych. Można zaryzykować stwierdzenie, że w Hiszpanii współistnieje 16 odrębnych polityk integracyjnych • Małe zaangażowanie administracji centralnej, ograniczone do ustanawiania i egzekwowania uregulowań odnoszących się do przekraczania granic i przyznawania pozwoleń na pobyt oraz naturalizacji. • Istnieje zgodność opinii co do słabości i nieadekwatności aktualnej działalności rządu centralnego	<ul style="list-style-type: none"> • W pierwszym okresie, obejmującym pierwszą dekadę XXI wieku działania integracyjne nastawione były przede wszystkim na zaspokojenie podstawowych potrzeb związanych z włączaniem się imigrantów do społeczeństwa hiszpańskiego • Drugi etap ewolucji polityki integracyjnej rozpoczyna się na przełomie ubiegłej i obecnej dekady i jest silnie uwarunkowana zmianą uwarunkowań ekonomicznych i politycznych. Zmianę strategii integracyjnych można opisać w kategoriach ciągłości, jeśli chodzi o ich główne założenia oraz zmiany, jeśli chodzi o specyficzne instrumenty ich realizacji. W pierwszym rządzie, objęcie władzy przez Partię Ludową oraz potrzeba przeprowadzenia cięć budżetowych doprowadziły do całkowitego zaprzestania wysiłków mających na celu opracowanie przynajmniej	<ul style="list-style-type: none"> • Rodzaj partnerów, z którymi ma miejsce współpraca w zakresie polityk integracyjnych, zależy od szczebla administracji. • Rola instytucji regionalnych sprowadza się w głównej mierze do określania głównych założeń polityki integracyjnej, koordynacji (nie zawsze udanej), działań integracyjnych instytucji niższego szczebla oraz transferu środków finansowych do wyspecjalizowanych instytucji publicznych niższego szczebla i organizacji trzeciego sektora • Władze regionalne współpracują z jednostkami trzeciego sektora, finansują ze swoich budżetów projekty proponowane i wdrażane przez organizacje pozarządowe, do których zalicza się również organizacje imigranckie. • Środki na poszczególne projekty przyznaje się przeważnie drogą konkursową. Służy temu Forum ds. Obywatelstwa i Imigracji (<i>Mesa de Ciudadanía e Inmigración</i>) – cykliczne spotkania ze stowarzyszeniami imigrantów i innymi podmiotami społecznymi (związkami zawodowymi, przedstawicielami pracodawców). • Na tym poziomie lokalnym współpraca między administracją

<ul style="list-style-type: none"> • Krytykuje się przede wszystkim niezdolność wypracowania wyrazistych założeń, które określałyby cele i środki działalności na tym obszarze. Kolejny zarzut dotyczy braku wystarczającego finansowania działań integracyjnych na poziomie lokalnym. • Na szczeblu regionalnym głównym zamierzeniem integracji jest stworzenie ram i warunków dla harmonijnego współżycia społecznego oraz unikania konfliktów społecznych • Hiszpania dąży do utrzymania kruchej równowagi pomiędzy zróżnicowaniem etnicznym a spójnością społeczną czyli potrzebą uszanowania różnorodności, jak i potrzebą zapewnienia równouprawnienia na różnych poziomach życia społecznego bez względu na kraj pochodzenia • Głównymi adresatami działań integracyjnych są imigranci pochodzący z krajów nienależących do UE. • O ile ogólne ramy polityk integracyjnych są opracowywane na poziomie regionalnym, to władze lokalne są odpowiedzialne za wprowadzanie tych założeń w życie – są to najczęściej działania o charakterze krótkookresowym i reaktywnym, mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu imigrantów • Szczególny nacisk kładziony jest na integrację strukturalną i równouprawnienie w wymiarze instytucjonalnym. Głównym celem integracji jest zapobieganie ekskluzji i marginalizacji społecznej oraz działanie na rzecz spójności społecznej w coraz bardziej zróżnicowanym społeczeństwie • Integracja kulturalna jest w bardzo niskim stopniu przedmiotem zainteresowania administracji regionalnej i lokalnej. Charakter działalności polskich	<p>zrębów ogólnokrajowej polityki integracyjnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W związku z tym nastąpiło pogłębienie i umocnienie się roli administracji regionalnych i lokalnych w tworzeniu i wprowadzaniu w życie polityk integracji • Kryzys ekonomiczny spowodował pogorszenie warunków życiowych imigrantów, co spowodowało utrwalenie się aktywności integracyjnej skupionej w głównej mierze na przeciwdziałaniu wykluczenia i zapewnienia równego dostępu do świadczeń socjalnych • Nastąpiło stopniowe odejście od traktowania przeszkód integracyjnych, z jakimi borykają się imigranci jako zjawiska <i>sui generis</i>, przyjmując perspektywę transwersalną zapobiegania i rozwiązywania problemów wykluczenia. • Podkreśla się niezbędność zwiększenia nakładów finansowych ze strony rządu centralnego na działalność integracyjną. Większy przepływ z budżetu centralnego jest oceniany jako warunek sine qua non zapobieżenia procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej.	<p>publiczną i organizacjami jest intensywniejsza. Ponieważ organizacje imigranckie są niezbędnym partnerem ułatwiającym zarówno dotarcie do poszczególnych grup społecznych, jak i stanowiącym istotne źródło informacji na temat potrzeb tych zbiorowości.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oprócz subsydiowania długookresowych projektów, udziela się również jednorazowych zapomóg na konkretne przedsięwzięcia oraz na utrzymanie infrastruktury (np. pomoc na opłacenie siedziby organizacji). • Przyznawanie pomocy jest oparte na kryteriach równości i kieruje się priorytetami określanymi w ramach szerszych polityk społecznych - Polacy i ich organizacje nie stanowią uprzywilejowanego podmiotu w działaniach integracyjnych. • Bezpośrednie kontakty z organizacjami imigranckimi ma szczególną rolę w identyfikacji potrzeb tych zbiorowości. Służą temu fora dialogu o różnym stopniu sformalizowania. W przypadku Barcelony i Getafe współpraca w tym zakresie prowadzona jest w ramach grup roboczych i platform partycypacyjnych
--	---	---

	<p>organizacji, skupiających się na szerzeniu kultury nie jest zbieżny z głównymi celami polityk integracyjnych w Hiszpanii</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przypadek rządzonego przez partię socjalistyczną Getafe wskazuje, że brak wystarczającej koordynacji w działaniach administracji różnego szczebla jest w wielu przypadkach podyktowany dynamiką konfliktu politycznego tj. zgodnością polityczną regionów z rządem centralnym • W przypadku katalońskim, zapewnienie spójności społecznej rozumie się w kategoriach zabezpieczenia równego dostępu do usług publicznych • Region madrycki jest przykładem instytucjonalnego podejścia do integracji jest fakt, że nasi rozmówcy uznali za ostateczny cel i końcową fazę procesu integracji uzyskanie przez imigrantów obywatelstwa hiszpańskiego • Problemy napotymane przez społeczności imigranckie są rozpatrywane transwersalnie jako jeden z wielu problemów związanych z integracją „wrażliwych” grup społecznych, do których zalicza się również społeczność romską, bezrobotnych długookresowych, osoby samotne • W regionie Walencji głównym celem polityki integracyjnej jest zapobieganie marginalizacji społeczno-ekonomicznej najwrażliwszych grup społecznych • Integracja imigrantów jest zatem częścią szerszej strategii inkluzji społecznej, w pierwszym rzędzie przez zapewnienie Obywatelskiego Dochodu Gwarantowanego (<i>Renda Garantida Ciutadana</i>) oraz poprawę jakości podstawowych świadczeń społecznych • W regionie Galicji imigracja nie jest postrzegana jako		
--	--	--	--

	<p>wyzwanie stanowiące potencjalne zagrożenie dla spójności życia społecznego, a raczej jako szansę na odwrócenie negatywnych trendów demograficznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • W Barcelonie, podmadryckim mieście Getafe oraz Segovii nie istnieją wyodrębnione strategie pomocy socjalnej skierowanej wyłącznie do zbiorowości imigranckich • Ogólna ocena samego przebiegu procesu integracji imigrantów jest na ogół bardzo pozytywna • Specyficznym obszarem działalności skierowanym bezpośrednio do imigrantów jest przede wszystkim pomoc w nauce języka hiszpańskiego (lub katalońskiego w przypadku miasta Barcelony). • Nieskoordynowane działania podejmowane ad hoc na najniższych szczeblach administracyjnych celem rozwiązania bieżących i najbardziej palących trudności w adaptacji imigrantów powodowały, że problemy związane z rosnącą różnorodnością etniczną i społeczną nie wychodziły poza ramy lokalne. Co więcej, brak zewnętrznych nacisków spowodował, że to właśnie społeczności lokalne wypracowywały swój własny wzór współżycia • Badania potwierdzają paradoks sukcesu hiszpańskiego „patchworkowego” modelu integracji, który został przeanalizowany przez Alejandro Portesa et al. (2016).		
--	---	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

III. Percepcja polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach

Tabela 3. Percepcja polskich organizacji imigranckich w wybranych krajach

Kraj	Kondycja polskich organizacji imigranckich i jej uwarunkowania w ocenie przedstawicieli instytucji	Współpraca z polskimi organizacjami imigranckimi w ocenie przedstawicieli instytucji
Niemcy	<ul style="list-style-type: none"> • Niewidoczność organizacji sprawia, że trudno jednoznacznie określić ich kondycję;	<ul style="list-style-type: none"> • Słabe zorganizowanie, stosunkowa niewielka liczba organizacji sprawia, że współpraca jest nader rzadka i trudna do oceny;

	<ul style="list-style-type: none"> • Słabe zaangażowanie Polaków wpływa na słabą kondycję organizacji, postrzeganie ich jako elitarne i przez to nieuprawnione do reprezentowania Polonii jako całości; • Zauważalne są różnice pokoleniowe w starej (bardziej zamkniętej) i nowej (bardziej otwartej) fali imigracji, brak między nimi wspólnej płaszczyzny porozumienia; • Dostrzegalne są konflikty między organizacjami, które psują ich wizerunek, osłabiają kondycję i zniechęcają do współpracy; • Na słabą kondycję organizacji wpływa także niewielkie wsparcie ze strony polskiej dyplomacji • Polskie organizacje są bardziej heterogeniczne jeśli chodzi o zakres działalności niż np. organizacje tureckie; • Główne obszary działalności skupiają się na folklorze i podtrzymywaniu tożsamości kulturowej; • Organizacje w ogóle nie uczestniczą w działaniach związanych z integracją migrantów w Niemczech; • Polacy nie definiują siebie jako imigrantów, ale jako pełnoprawnych członków UE, w związku z czym nie są zainteresowani wpływem na kształt polityki migracyjnej,	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca może być słabo opłacalna z punktu widzenia niemieckich instytucji ponieważ polskie organizacje nie reprezentują i nie docierają do dużej części Polonii; • Profil działalności polskich organizacji (afirmacja kulturowa) nie jest zbieżny z celami organizacji zajmujących się integracją; • Polskie organizacje imigranckie raczej nie szukają współpracy, nie wychodzą z inicjatywą • Zdarza się, że kraj związkowy powołuje pełnomocnika ds. polonii, co potencjalnie może sprzyjać współpracy z organizacjami.
Francja	<ul style="list-style-type: none"> • Ocena kondycji jest w najlepszym przypadku fragmentaryczny i oparty na doświadczeniach wspólnego prowadzenia projektów z wybranymi stowarzyszeniami. • Instytucje państwowe, także te, które nie zajmują się integracją, nie rozpoznają stowarzyszeń imigranckich wśród innych zrzeszeń, nie prowadzą ich osobnej ewidencji ani nie traktują ich w specjalny sposób stąd organizacje, które określamy jako polskie i imigracyjne, dla państwa są stowarzyszeniami francuskimi • Ponieważ przedstawiciele centralnych instytucji państwowych nie interesuje pochodzenie członków stowarzyszeń brak jest znajomości kondycji organizacji i jej uwarunkowań; • Nieznajomość polskich stowarzyszeń, a w szczególności ich kondycji, wynika także z nietraktowania Polaków jako imigrantów, którym szczególnie należy się uwaga ogólnokrajowych instytucji pomocowych; • Polskie organizacje imigranckie nie trafiają do nowej fali imigracji, zainteresowanie takimi organizacjami słabnie, co ma być dowodem na skuteczną integrację Polaków, organizacje zrzeszają osoby starsze, działające raczej wg idei komunitaryzmu; • Promocja polskiej kultury, historii, sztuki, nauki czy przemysłu, dbanie o polskie pamiątki, budynki i pomniki, współpraca między Polakami i Francuzami w różnych	<ul style="list-style-type: none"> • Jedynie dwie osoby z grona respondentów miały doświadczenie prowadzenia projektów wraz ze stowarzyszeniami prowadzonymi przez Polaków, m. in. współpracy z paryskim stowarzyszeniem pomagającym odnaleźć się imigrantom z Polski i innych państw w rzeczywistości francuskiej • Opinie o współpracy były zdecydowanie pozytywne; • Polskie organizacje imigranckie bywają jednymi z bardziej aktywnych w regionie; • Wiedza instytucji o polskich organizacjach jest geograficznie rozproszona, fragmentaryczna i ograniczona do tych podmiotów, które akurat w podjęły z daną instytucją jakąś współpracę – brakuje podmiotu zajmującego się współpracą z organizacjami imigranckimi.

	<p>dziedzinach, pomoc socjalna czy prawna Polakom we Francji – to tylko przykłady działań, na które wybranym stowarzyszeniom udaje się pozyskiwać środki państwa francuskiego.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warunkiem finansowania jest uznanie przez daną instytucję, że projekt realizuje jej statutowe cele i służy mieszkańcom Republiki z określonego obszaru; • Problemem małej widoczności organizacji jest zamknięty sposób działania „Polacy dla Polaków”, chociaż niektóre polskie organizacje imigranckie z otworzyły się także na działania skierowane dla imigrantów z innych krajów, co poszerzyło im pole działania; • W obrębie organizacji panuje silna rywalizacja, jaka panuje w polskich organizacjach i trudności z akceptacją pozycji liderów.	
Wielka Brytania	<ul style="list-style-type: none"> • Stałym elementem opisu polskich organizacji, przewijającym się w wywiadach, było podkreślenie samowystarczalności, komplementarności i dobrobytu, jakim cieszy się polska społeczność w ich okolicy, co kształtuje niewielką potrzebę korzystania ze wsparcia przez polskie organizacje imigranckie; • Samowystarczalność oraz izolacja może w sytuacjach kryzysu prowadzić do „gettoizacji” • Widoczny jest konflikt „stara” Polonia, która poradziła sobie bardzo dobrze, a „nowa” Polonia poakcesyjna, która często pomocy socjalnej potrzebuje; • Kondycja organizacji jest warunkowana charakterem zarobkowym migracji – Polacy nastawieni są na poprawę sytuacji ekonomicznej nie zaś społeczne zaangażowanie się; • Zauważane są konflikty między organizacjami spowodowane różnym profilem działalności: organizacje powiązane z organizacjami parasolowymi i samorządem, a organizacjami powstałymi „ad hoc”, nieintegrującymi się ze sobą; • Organizacje parasolowe pomagają budować strukturę organizacji, kształcąc kadry wspierając ciągłość działania oraz reprezentują mniejsze organizacje wobec władz lokalnych • Liczebność Polaków nie przekłada się na ich reprezentację w postaci polskich organizacji imigranckich, w rezultacie tworzy się luka – władze lokalne nie mają partnera do współpracy na rzecz wspierania polskich migrantów.	<ul style="list-style-type: none"> • Polaków charakteryzuje brak nastawienia na kolektywne działania mobilizacyjne, niski poziom kapitału społecznego oraz nieufność wobec władz (postkomunistyczna) • Niektóre potrzeby np. związane z poradnictwem prawnym czy pośrednictwem pracy nie przyczyniły się do powstania organizacji pomocowych, ale wygenerowały gałęzie biznesu tworząc tzw. „Przemysł migracyjny” (Garapich 2008) • Współpraca władz lokalnych koordynowana jest przez organizacje parasolowe, a te współpracują z organizacjami przez siebie dobrze znanymi (nie sięgają „głębiej”); • Organizacje nie współpracujące z organizacjami parasolowymi działają w izolacji i nie są nastawione na współpracę.
Irlandia	<ul style="list-style-type: none"> • Kontakt z organizacjami polskimi jest rzadki, Polacy raczej działają w małej skali – praktycznie i oddolnie;	<ul style="list-style-type: none"> • Brak współpracy badanych instytucji z polskimi organizacjami był czasami tłumaczony doskonałym zorganizowaniem, aktywnością i rozwiniętą strukturą;

	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejsza się zapotrzebowanie na organizacje etniczne; • Wielu imigrantów nie potrzebuje takiego wsparcia, jak jeszcze kilka lat temu – uczą się języka i dobrze odnajdują na rynku pracy; • Polskich organizacji imigranckich jest więcej, niż innych organizacji migrantów – decyduje o tym specyfika polskiej imigracji młodej, aktywnej o dużym przekroju społecznym; • Mankamenty polskiej imigracji przekładające się na działanie organizacji to: niskie zaufanie do administracji i rządu i postawienie na indywidualne rozwiązywanie swoich problemów; • Wskazywano na brak pojmowania integracji na poziomie legislacji i praw obywatelskich – skupienie na kulturze a przez to nierozwiązywanie realnych problemów socjalnych, ekonomicznych czy prawnych; • Brak potrzeby formalnego organizowania się, ponieważ ich doraźne potrzeby są zaspokajane w obrębie własnej społeczności; • Słaba kondycja finansowa, brak środków finansowych dla organizacji etnicznych; • „Po emigracyjnej emancypacji” – czyli dają sobie radę sam – nie sprzyja angażowaniu się w działalność organizacji • Na znikomą aktywność dotyczącą organizowania się wpływa też upowszechnienie i ogólna użyteczność sieci społecznych (forów, portali itp.) • Polskie organizacje imigranckie są postrzegane jako hermetyczne, mało otwarte na inne grupy etniczne oraz mniej aktywne niż organizacje etniczne innych krajów/regionów; • Mimo mankamentów Polacy postrzegani są jako dobrze zorganizowani, zaangażowani i zintegrowani • Szansą dla rozwoju organizacji jest skoncentrowanie na tworzeniu prawa i legislacji, zwiększenie liczby organizacji branżowych oraz przeznaczeniu większej ilości środków finansowych na ich funkcjonowanie, szczególnie zatrudnienie personelu; • Słaba sytuacja finansowa wynika z faktu, że władze lokalne nie mają pieniędzy na finansowanie działania organizacji;	<ul style="list-style-type: none"> • Oprócz współpracy z OPMI (<i>Office for the Promotion of Migrant Integration</i>) jako partnerów we współpracy wymieniano także wydziały ds. edukacji, zdrowia, transportu, inne wydziały na poziomie centralnym, inne organizacje pozarządowe działające na rzecz migrantów, władze lokalne oraz etniczne organizacje imigranckie; • Forum Polonia wskazane jako dobry przykład organizacji; • Współpraca opiera się na przekazywaniu sobie spraw, wymianie informacji i doświadczeń oraz doradztwa (<i>consultancy</i>); • Współpraca z organizacjami etnicznymi ma charakter doraźny, projektowy często nawet niesformalizowany; • Wskazywano na brak zainteresowania współpracą ze strony samych organizacji; • Nawiązanie współpracy pomiędzy instytucjami a organizacjami utrudnia rozbieżność celów - organizacje i stowarzyszenia etniczne działają na zupełnie innym poziomie niż irlandzkie instytucje pozarządowe – na oddolnym, praktycznym i obywatelskim, a nie na poziomie legislacji, lobbingu, rzecznictwa czy koordynowania polityki społecznej; • Sytuację mogłaby zmienić zmiana podejścia organizacji – aktywne poszukiwanie współpracy i wskazywanie konkretnych problemów do rozwiązania; • Zauważana jest potrzeba istnienia polskiego <i>think tanku</i>, który mógłby pełnić rolę konsultacyjną i doradczą, ulepszenia komunikacji – wymieniania się informacjami; • Organizacje postrzegane są jako potencjalnie cenny partner w realizowanie polityk integracyjnych.
<p>Norwegia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • W świadomości badanych istniały dwie organizacje w kontekście polskich organizacji imigranckich: Związek Zawodowy Budowlańców oraz Caritas; • Pomimo bycia najliczniejszą grupą etniczną w Norwegii Polacy nie posiadają przedstawicieli we władzach lokalnych ani krajowych, a tym samym nie mają wpływu na kształtowanie polityki integracyjnej;	<ul style="list-style-type: none"> • W opinii uczestników badań zrezygnowano ze współpracy bezpośredniej z organizacjami imigranckimi głównie ze względu na ich brak stabilności i brak adekwatności w wyrażaniu opinii całości określonej grupy etnicznej – zakłada się, • że lepiej jest wspierać duże norweskie organizacje o charakterze parasolowym, które współpracują z lokalnymi grupami, niż nawiązywać kontakt bezpośrednio z poszczególnymi drobnymi organizacjami imigranckimi;

	<ul style="list-style-type: none"> • Dostrzegalne są różnice między starą a nową emigracją – stara emigracja tworzyła struktury i chętnie zrzeszała się, nowa nie widzi takiej potrzeby. Istnieją też różnice światopoglądowe wynikające z różnic pokoleniowych; • Działalność polskich organizacji imigranckich opiera się głównie na działalności kulturalnej lub oświatowej skierowanej niemal wyłącznie do rodaków, albo też mającej silne konotacje religijne, nie znajdując oparcia w świeckim państwie jakim jest Norwegia (Olszewski 2011) • Portale internetowe przejęły część funkcji tradycyjnych organizacji.	<ul style="list-style-type: none"> • Żadna z polskich organizacji nie jest partnerem ani dla instytucji odpowiedzialnych za tworzenie polityki integracyjnej kraju, ani dla instytucji bądź organizacji wprowadzających w życie jej postanowienia; • Istotnym partnerem dla IMDi czyli Dyrekcji ds. Integracji i Różnorodności był kościół katolicki, który w przypadku wyborów do władz lokalnych przekazywał informacje istotne dla polskich migrantów;
Szwecja	<ul style="list-style-type: none"> • Polonię w Szwecji charakteryzuje dość niski stopień zorganizowania w stosunku do liczebności (ok. 3,5%) - Polacy dobrze się integrują – mają dobrą pracę, nie odróżniają się od Szwedów, stąd rzadko są obiektami działań dyskryminacyjnych, nie mają zatem potrzeby angażowania i zrzeszania się; • Czynnikiem wpływającym na niskie zaangażowanie Polaków w działalność organizacji jest także wahadłowy charakter migracji; • Polskie organizacje imigranckie cechuje niewielka aktywność, niewielka skala działań i skupienie na wewnętrznej integracji członków; • Słaba kondycja organizacji spowodowana jest także przejęciem części ich funkcji przez media społecznościowe, znacznie łatwiejsze niż w przeszłości jest utrzymywanie kontaktu z krajem pochodzenia • Polskie organizacje założone przez przedstawicieli starszej emigracji starzeją się, a profilem swojej działalności nie przyciągają nowych członków – mają głównie charakter polityczny albo religijny; • Wizerunek organizacji osłabia konflikt o podłożu historycznym, między Zrzeszeniem Organizacji Polonijnych w Szwecji oraz Kongresem Polaków w Szwecji, prowadzący to utarty przez organizacje funkcji rzeczniczej; • Często organizacje opierają swoje funkcjonowanie na liderze – brak im struktur i kadr, które zapewniają ciągłość funkcjonowania organizacji; • Organizacje rzadko posiadają kompetencje umożliwiające pozyskiwanie funduszy np. z gmin; • Obecność organizacji imigranckich ewoluowała od skupienia się na religii i dużej roli kościoła także jako podmiotu organizującego pomoc, przez profil polityczny i pomagający Polakom pozostającym w kraju, po skupienie się na pomocy Polakom przebywającym w Szwecji.	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca określana jako bezproblemowa, chociaż sporadyczna; • Niewielkie doświadczenie spowodowane jest jedynie pełnieniem przez organizację roli pośrednika w przekazywaniu funduszy oraz bezproblemowością polskich imigrantów, którzy dobrze się odnajdują w społeczeństwie szwedzkim;

Holandia	<ul style="list-style-type: none"> • Bardzo mała wiedza dotycząca polskich organizacji wśród respondentów (wskazano jedną organizację – fundację BARKA – która de facto nie jest organizacją polonijną ani imigrancką); • Opinia o polskich organizacjach pozarządowych była pozytywna – postrzegane są jako dobrze zorganizowane, wyspecjalizowane, opierające się na wolontariacie chociaż posiadające słabą kondycję finansową (brak specjalnego finansowania tego typu organizacji); • Polskie organizacje imigranckie chociaż może są ważne dla grup docelowych, jednak niewidoczne dla szerszych polityk;	<ul style="list-style-type: none"> • Kontakt z polskimi organizacjami nawiązywany jest w celu dystrybucji materiałów informacyjnych, • Źródłem informacji o Polakach mieszkających w Holandii są polskie sklepy i kościoły; • Współpraca zależy od postawy władz lokalnych i dostrzeżeniu w organizacjach potencjału w docieraniu do licznej Polonii.
Włochy	<ul style="list-style-type: none"> • Respondenci nie potrafili powiedzieć na temat kondycji polskich organizacji imigranckich nic lub byli w stanie powiedzieć niewiele – imigracja Polaków nie jest specjalnie liczna Włoch (stanowi 2% populacji, 13. Grupa narodowościowa) i jest rozproszona w różnych regionach; • Widoczność organizacji zależy od zaangażowania jej członków, siły przebicia i cech organizacji.	<ul style="list-style-type: none"> • Brak współpracy z organizacjami; • Kontakt z nimi ograniczający się jedynie do rejestracji organizacji; • Inną formą sporadycznego kontaktu między przedstawicielami władz lokalnych a polskimi stowarzyszeniami jest współuczestnictwo w różnych wydarzeniach i inicjatywach stowarzyszeń polskich; • Polacy są dobrze zintegrowani i nie ma potrzeby realizacji specjalnych działań we współpracy z polskimi organizacjami.
Hiszpania	<ul style="list-style-type: none"> • Wiedza o polskiej społeczności imigranckiej jest bardzo ograniczona. • W Getafie kontakt z polskim stowarzyszeniem jest bezpośredni i utrzymuje się od wielu lat, • W przypadku wywiadów przeprowadzonych z przedstawicielami regionów autonomicznych, żaden z rozmówców nie wykazywał się pogłębioną wiedzą o polskich organizacjach, • Mała liczebność Polonii przekłada się na małą widoczność; • Rozbieżność między założeniami działań integracyjnych i celami organizacyjnymi stowarzyszeń - stowarzyszenia polskie są prawdopodobnie bardziej nakierowane na podtrzymanie i szerzenie kultury, przez co współpraca z nimi wychodzi poza podstawowe cele polityk integracyjnych rozwijanych • Niepostrzeganie Polaków jako grupy zagrożonej marginalizacją, wymagającą specjalnego wsparcia ze względu na pochodzenie; • W przyszłości można się spodziewać bardziej intensywnych kontaktów między organizacjami i administracją publiczną na poziomie lokalnym co pozytywnie wpłynie na działalność i kondycję polskich organizacji.	<ul style="list-style-type: none"> • Mimo deklarowanej gotowości do współpracy z polskimi organizacjami, większość rozmówców podkreślała stosunkowo niski poziom zaangażowania polskich stowarzyszeń w działania podejmowane przez władze regionalne i lokalne - Współpraca między polskimi organizacjami imigranckimi a instytucjami odpowiedzialnymi za wdrażanie polityk integracyjnych jest bardzo ograniczona; • Żadna z polskich organizacji nie przystąpiła do konkursów o przyznanie finansowania działalności od władz regionalnych; • Wyróżniającą się organizacją jest Dom Polski (prowadzony przez stowarzyszenie Nasz Dom), która korzysta z corocznych dotacji miejskich na organizowanie imprez kulturalnych w ramach agendy kulturalnej w mieście. • Należy podkreślić dużą gotowość, przynajmniej na poziomie deklaracji, do zacieśnienia współpracy z polskimi organizacjami oraz finansowania ich działalności. Przykładowo przedstawiciele regionu Madryckiego, wyrazili gotowość finansowania aktywności polskiej organizacji na zasadach instytucjonalnie ustanowionych (tj. w ramach dotacji przyznanej drogą konkursu publicznego). • Przedstawicielka Rady Regionu Autonomicznego Galicji wyraziła chęć pomocy w ramach dotacji dla organizacji Polaków, której działalność byłaby zbieżna z głównymi liniami działania dla integracji osób w regionie: stworzenia zindywidualizowanych ścieżek rozwoju, szkoleń i mediacji międzykulturowej, które to prowadziłyby

		do wzrostu zatrudnienia. Podobne deklaracje składali przedstawiciele Walencji i Katalonii.
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne.

IV. Podsumowanie

PERCEPCJA POLITYKI INTEGRACYJNEJ WŚRÓD PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI

Objęte badaniem kraje są członkami Unii Europejskiej (wyjątkiem jest Norwegia, jednak jako członek Europejskiego Obszaru Gospodarczego zapewnia obywatelom UE takie same prawa jak swoim obywatelom), zatem często nie jest przez nie prowadzona polityka integracyjna dla migrantów z terenu Unii. Wyjątkiem są Niemcy, gdzie powołano urząd Pełnomocnika do spraw równouprawnienia obywateli Unii Europejskiej, ponadto w przypadku relacji Niemiec z Polską dodatkową, unikalną regulacją są zapisy Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy. Legislacja unijna zabrania rozróżnienia statusu między obywatelami danego kraju a migrantami z terenu UE, zatem objęcie Polski regulacjami unijnymi powoduje, że z jednej strony organizacje imigranckie utraciły swój uprzywilejowany charakter, z drugiej – mogą działać w stabilnych warunkach i w mniejszym stopniu zależeć od efektywnej polityki polonijnej prowadzonej przez rząd Polski i relacji bilateralnych między krajami.

Brak konieczności i możliwości prowadzenia polityki migracyjnej wobec migrantów z krajów UE oraz kryzys migracyjny spowodowały, że polityka migracyjna oraz integracyjna skierowana jest na uchodźców, chociaż zdarzają się kraje – np. Irlandia – które także ten obszar polityki pozostawiają bez regulacji i tworzenia specjalnych mechanizmów wspierających.

Realizację działań z zakresu polityki integracyjnej należy rozpatrywać w kategoriach stanowienia założeń polityki, wyznaczania kierunków oraz regulowania kwestii obywatelstwa. Wymienione aspekty mogą być ustanawiane i regulowane na szczeblu centralnym, bądź też w określonym zakresie regulowane na szczeblu regionalnym i lokalnym. W przypadku Niemiec na szczeblu krajowym regulowane są kwestie obywatelstwa, kwestie związane z kulturą czy edukacją stanowione i realizowane są na poziomie federalnym, dając tym samym możliwość dostosowania prowadzonych polityk do lokalnych uwarunkowań. W Francji polityka integracyjną na szczeblu centralnym zajmuje się Urząd ds. Imigracji i Integracji, natomiast polityki realizowane są przez prefektów a władza lokalna nie może prowadzić własnej polityki skierowanej do imigrantów – może jedynie starać się pomagać rozwiązywać ich problemy. Na drugim końcu skali poziomu regulacji polityki imigracyjnej można umieścić Hiszpanię, która de facto realizuje 16 polityk integracyjnych (tyle, ile regionów), Włochy nieposiadające założeń polityki integracyjnej na szczeblu centralnym, gdzie podobnie jak w Hiszpanii kluczową rolę odgrywają władze lokalne, Wielką Brytanię z decentralizowaną polityką imigracyjną i pragmatycznie dostosowującą ją do warunków lokalnych, czy też Irlandię. Zdaniem badanych prowadzenie polityki integracyjnej na szczeblu lokalnym, nawet w sposób chaotyczny i „bałaganiarski” pozwala na dynamiczne dostosowywanie się do sytuacji i ewentualnych problemów i potrzeb imigrantów. W kraje o zróżnicowanym poziomie rozwoju w ramach regionów (Hiszpania, Holandia, Wielka Brytania) unikają w ten sposób pułapek wynikających z szukania wspólnego mianownika dla jednej polityki integracyjnej. Minusem realizacji polityk integracyjnych na poziomie lokalnym jest

niewielkie zaplecze finansowe samorządów (rozwiązaniem mającym wspierać finansowo regiony było np. utworzenie specjalnego funduszu dla samorządów pod dużą presją migracyjną – Wlk. Brytania 2004 r., 2007 r.), a działalność ad hoc powoduje, że działania mają charakter reaktywny i krótkoterminowy, nie przeradzający się w długotrwałą strategię. Realizacja polityk na szczeblu regionalnym bądź jeszcze bardziej lokalnym sprawia, że sukces działania organizacji o charakterze imigranckim w dużej mierze zależy od efektywnej współpracy z władzami lokalnymi i opiera się na charyzmie ich członków. Tym bardziej, że nie istnieją już mechanizmy wspierające organizacje tylko ze względu na ich imigrancki charakter.

PRZEMIANY POLITYKI INTEGRACYJNEJ I JEJ PODMIOTOWE ZRÓŻNICOWANIE W OCENIE PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI

Ponieważ przynależność do UE ujednocila prawa obywateli krajów wspólnoty i nie jest prowadzona odrębna polityka integracyjna wobec krajów członkowskich trudno jest wskazać cele polityki integracyjnej. Wśród badanych krajów dominuje obecnie polityka integracji i inkluzji, zakładająca dostosowywanie się do siebie obu stron procesu – zarówno obywatele kraju pobytu jak i imigrantów (Niemcy, Wielka Brytania) Chociaż nie brakuje też innego podejścia i określenia celu polityki imigracyjnej jako włączenie do wspólnoty narodowej uwieńczone otrzymaniem obywatelstwa (Francja). W Irlandii polityka integracyjna skupia się na osobach, które chcą zostać w kraju na stałe promując wśród nich idee partycypacji społecznej. Mimo (albo dzięki) brakowi wyraźnej polityki integracyjnej i nie posiadania mechanizmów wspomagających przyjmowanie i integrację uchodźców Irlandia jest krajem prowadzącym najbardziej efektywne polityki w zakresie udzielania migrantom szerokiego dostępu do uczestniczenia w życiu lokalnym. W krajach skandynawskich oraz Holandii dominuje dążenie do zachowania spójności społecznej w wymiarze ekonomicznym, stąd duża waga przykładana jest do równości na rynku pracy. Warto zauważyć, że otwartość i nastawienie na inkluzję społeczną dotyczy obywateli krajów członkowskich, w przypadku migrantów spoza UE i pozaeuropejskiego kręgu kulturowego wprowadzane są dodatkowe regulacje – podpisywanie kontraktu Integracji Republikańskiej (Francja), program wprowadzający (Norwegia), egzamin z integracji europejskiej (Holandia).

Przemiany dokonujące się w prowadzonych politykach imigracyjnych związane są zarówno z czynnikami zewnętrznymi – kryzys migracyjny, jak i wewnętrznymi – kryzysem ekonomicznym, nastrojami społecznymi, oraz uwarunkowaniami politycznymi na szczeblu lokalnym oraz centralnym. Stosunki bilateralne zdają się nie odgrywać większego znaczenia w kształtowaniu polityk integracyjnych i kondycji polskich organizacji imigranckich.

W krajach o dużej liczbie uchodźców wydarzenia, w które stawiają ich w negatywnym świetle wpływają na zaostrzenie się polityki migracyjnej i zwrot w kierunku „dajemy, ale także wymagamy” (Niemcy), odchodzenia od aktywnego wspierania imigrantów na rzecz zwiększania ich obowiązków i asymilacji (Holandia), asymilacji zamiast integracji (Szwecja) oraz odchodzenia od wielokulturowości dna rzecz integracji społecznej i spójności (Wielka Brytania).

Wspomniany kryzys ekonomiczny przełożył się na zmniejszenie funduszy przeznaczanych na działalność organizacji o charakterze imigranckim. W przypadku

Francji o scentralizowanej polityce migracyjnej sympatie polityczne w regionach decydują o efektach realizacji wytyczanej polityki a ewentualne zaniechania podlegają karom finansowym. Generalnie im bardziej liberalne władze tym bardziej liberalny charakter polityki migracyjnej.

POZYCJA ODBIORCÓW POLITYKI INTEGRACYJNEJ W OCENIE PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI

Rezultatem funkcjonowania krajów w ramach struktur Unii Europejskiej jest ujednolicenie warunków działalności organizacji imigranckich. Organizacje funkcjonują na takich samych zasadach jak inne organizacje działające na terenie danego kraju UE – nie mogą być faworyzowane ani dyskryminowane ze względu na imigrancki charakter. We Francji nie jest prowadzone rozróżnienie między organizacjami założonymi przez Francuzów, a przez obywateli innych krajów. Imigrancki charakter organizacji nie stanowi także wyróżnienia w dostępie do środków finansowych - o zdobyciu dofinansowania decyduje realizowanie celów wskazanych przez donatora, nie zaś działanie na rzecz imigrantów samo w sobie. Warto zauważyć, że na dofinansowanie ze strony kraju pobytu mogą liczyć organizacje, które realizują aktywności zorientowane i otwarte na inne grupy imigranckie i kulturowe, a nie zorientowanie jedynie na członków społeczności danego kraju.

Spośród przedstawicieli badanych krajów najwięcej na temat kondycji polskich organizacji imigranckich oraz współpracy z nimi mi wiedzieli przedstawiciele Niemiec. Zdaniem badanych liczebność organizacji nie odzwierciedla liczebności Polonii w Niemczech. Co za tym idzie stosunkowo niska liczebność oraz brak organizacji parasolowej sprawiają, że Polonia nie jest w stanie wpływać na kształt niemieckiej polityki integracyjnej. Podobna sytuacja ma miejsce w Norwegii – Polacy mimo bycia najliczniejszą grupą etniczną nie posiadają swoich przedstawicieli we władzach lokalnych, nie mogą zatem wpływać na kształt polityki migracyjnej, oraz w Szwecji.

W zrealizowanych wywiadach pojawiał się dwoisty obraz polskiej migracji – z jednej strony, w kontekście organizacji, wskazywano na słabość organizacyjną, z drugiej zauważano dużą aktywność i dobre zorganizowanie Polaków, którzy dobrze się aklimatyzują i sami rozwiązują ewentualne problemy, bez potrzeby zrzeszania się (Włochy, Szwecja). Być może właśnie skuteczność w rozwiązywaniu problemów oraz postrzegana jako bezproblemowa integracja sprawiają, że niepotrzebne wydaje się podejmowanie wysiłku na rzecz zrzeszania się i działania na rzecz polskich organizacji imigranckich. Tym bardziej, że kilkakrotnie podnoszony był wątek niewielkiego kapitału społecznego Polonii – szczególnie w zakresie kolektywnego działania i niechęci do zrzeszania się oraz - mającej swoje źródło w czasach komunizmu – nieufności w stosunku do władz. Nieufność z kolei osłabia potencjał organizacji i znacznie zawęża zasięg ich działania. W niewielu krajach, będących kierunkami emigracji, działają organizacje parasolowe (Wlk. Brytania, Szwecja), które mają największe szanse na stanie się partnerem dla władz centralnych.

Inną wskazywaną cechą polskich organizacji imigranckich jest skupianie się na afirmacji kulturowej i podtrzymywaniu polskiej kultury w obrębie swojego środowiska („Polacy dla Polaków”), rzadko otwierając się na integrację z innymi środowiskami migrantów. Niedopasowanie profilu działalności to priorytetów donatorów sprawia, że organizacjom trudno jest pozyskać środki finansowe na rozwój.

W przypadku krajów o dość długiej historii migracji z Polski (Wlk. Brytania, Niemcy, Szwecja) zauważano istnienie konfliktów między różnymi falami migracji. „Stara migracja”, okrzepła i skupiająca się na kultywowaniu polskiej tradycji i kultury postrzegana jest jako zamknięta na nowe pokolenie, które jest otwarte i czuje się Europejczykami, odstawiając na bok poglądy polityczne i nastawiając się na poprawę swojej sytuacji ekonomicznej.

Słaba kondycja organizacji spowodowana a) niską liczebnością członków, nieproporcjonalną do liczebności Polonii b) słabą kondycją finansową c) skonfliktowaniem przedstawicieli różnych fal migracji oraz brak organizacji parasolowych przyczyniają się osłabienia wizerunku organizacji, w rezultacie nie traktowania ich jako partnera przez władze centralne (często też lokalne) w kształtowaniu polityk migracyjnych.

KONDYCJA POLSKICH ORGANIZACJI IMIGRANCKICH I JEJ UWARUNKOWANIA W OCENIE PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI

Niezależnie od kraju, który reprezentowali respondenci można wskazać na kilka powtarzających się cech współpracy z organizacjami imigranckimi (ze względu na znikome doświadczenia badanych we współpracy z organizacjami polskimi). Ujednolicenie statusów organizacji niezależnie od pochodzenia członków organizacji i działania na rzecz imigrantów spowodowało, że organizacje imigranckie traktowane są tak samo, jak organizacje kraju pobytu. Z jednej strony oznacza to ochronę przed dyskryminacją, z drugiej konieczność konkurencji z miejscowymi organizacjami o dofinansowanie. Dodatkowo widoczna jest tendencja do włączania kwestii integracyjnych do głównych nurtów polityki społecznej (*mainstreaming*) i patrzenia na problemy imigrantów nie przez pryzmat przynależności do danej grupy etnicznej ale pryzmat problemów dotyczących nie tylko imigrantów (bezrobocie, bezdomność, dostęp do edukacji, dyskryminacja). Zmiana ta, mająca cechy ogólnoeuropejskiego trendu (Scholten van Breugel, 2017), nie pozostaje obojętna dla funkcjonowania organizacji, które muszą rozszerzać swój profil działalności o inne grupy etniczne. Drugą powtarzającą się cechą współpracy jest duże znaczenie kontaktów z władzą lokalną. Wobec braku scentralizowanej polityki integracyjnej to władze lokalne (regionalne), realizujące swoją politykę wobec imigrantów, stają się naturalnym partnerem dla organizacji pozarządowych – np. Szwecja, Holandia, Irlandia, Hiszpania. Zdarza się też, że brak polityk migracyjnych prowadzi wprost do cedowania zadań mających na celu integrację na trzeci sektor (Holandia, Wlk. Brytania). Organizacje parasolowe, zrzeszające mniejsze organizacje, są dość rzadko obecne w analizowanych krajach. Z jednej strony badani podkreślali, że silne organizacje parasolowe mogą przyczyniać się do widoczności Polonii i tym samym umożliwiać wpływanie na politykę migracyjną (Niemcy, Wlk. Brytania), z drugiej podkreślano złudne wrażenie reprezentatywności organizacji parasolowych (Szwecja) prowadzące do preferowania współpracy z pojedynczymi organizacjami.

Kraje pobytu raczej nie posiadały odrębnych ciał odpowiedzialnych za współpracę z organizacjami imigranckimi – w Holandii działają rady imigranckie, w Irlandii – współpracą zajmuje się Biuro do spraw Promocji i Integracji (choć jego działalność spotykała się krytyczną oceną), we Francji organizacjami pozarządowymi zajmuje się

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – Dyrekcja ds. Wolności Obywatelskich i Spraw Prawnych. Brak dedykowanych podmiotów, których zadaniem byłoby utrzymywanie relacji z organizacjami imigranckimi sprawia, że organizacjom trudno jest się przebić i stać się głosem doradczym w procesie kształtowania polityk integracyjnych, Czynnikiem mającym dużą rolę w funkcjonowaniu organizacji pozarządowych i wpływającym na ich kondycję jest możliwość dofinansowania ich działalności. Jak wspomniano wcześniej – organizacje imigranckie mają takie same prawa i możliwości jak organizacje kraju pobytu, respondenci wielokrotnie podkreślali gotowość do finansowego wsparcia o ile celem nie będzie podkreślanie kulturowej odrębności i działanie tylko wewnątrz i na rzecz Polonii, ale będzie to działanie skierowane dla szerokiej grupy odbiorców, o charakterze integracyjnym, albo rozwiązującym konkretny problem dotyczący szerszej grupy, niż Polonia. Na razie działalność polskich organizacji imigranckich określana jest jako hermetyczna i skierowana „od Polaków do Polaków”, szczególnie w przypadku „starej Polonii”. Możliwości finansowania organizacji imigranckich są zależne od sytuacji ekonomicznej kraju pobytu – kryzys ekonomiczny prowadzi do zmniejszenia środków finansowych przeznaczonych na takie działania, kryzys migracyjny natomiast nadaje priorytet finansowaniu działań na rzecz uchodźców, Zmniejszenie finansowania ostatecznie przyczynia się do zmniejszenia aktywności organizacji pozarządowych.

WSPÓŁPRACA Z POLSKIMI ORGANIZACJAMI IMIGRANCKIMI W OCENIE PRZEDSTAWICIELI INSTYTUCJI

Respondenci posiadali raczej niewielkie doświadczenia współpracy z polskimi organizacjami imigranckimi, trudno zatem dokonać jej oceny. Tam, gdzie pojawiły się sporadyczne doświadczenia współpracy były one oceniane pozytywnie. Współpraca, o której wspominali badani miała charakter lokalny, służący rozwiązaniu konkretnego problemu – nie była natomiast wynikiem usystematyzowanej współpracy na rzecz środowiska imigrantów. Lokalność działań sprawia, że relacja z polskimi organizacjami zależy głównie od charyzmy i determinacji działaczy (Wlk. Brytania, Hiszpania, Włochy). Wspomniany wcześniej brak organizacji parasolowych utrudnia władzom krajów pobytu nawiązanie współpracy z konkretnymi polskimi organizacjami imigranckimi. Na większą intensywność lokalnej współpracy z organizacjami wpływa istnienie dedykowanego ciała np. pełnomocników do spraw migracji (np. w niektórych krajach federalnych w Niemczech).

Badani z Wlk. Brytanii, Irlandii, Hiszpanii oraz Holandii wskazywali na potencjalnie duże znaczenie lokalnej współpracy z polskimi organizacjami, o ile te będą bardziej otwarte i proaktywne oraz dadzą dostrzec swój potencjał.

V. Literatura

Favell A. (1998), *Philosophies of integration and the idea of citizenship in France and Britain*, Palgrave.

Garapich M. (2008), *The migration industry and civil society: Polish immigrants in the United Kingdom before and after EU enlargement*, „Journal of ethnic and migration studies” 34 (5): 735-752.

Niessen J., Huddleston T., Citron L., (2007), *Migrant Integration Policy Index*, Bruksela: British Council and Migration Policy Group;

Office of the Minister for Integration, (2008), *Migration Nation statement on integration strategy and diversity management* [http://www.integration.ie/website/omi/omiwebv6.nsf/page/AXBN-7SQDF91044205-en/\\$File/Migration%20Nation.pdf](http://www.integration.ie/website/omi/omiwebv6.nsf/page/AXBN-7SQDF91044205-en/$File/Migration%20Nation.pdf)] (dostęp: 12.08.16);

Olszewski E., (2011), *Polacy w Norwegii 1940-2010*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Portes, Alejandro, Rosa Aparicio, and William Haller. 2016. *Spanish Legacies. The Coming of Age of the Second Generation*. Oakland: University of California Press.

Rodriguez-Fraticelli, C., Sanabria, C., Tirado, A. (1991), 'Puerto Rican non-profit organisations in New York City', w H.E. Gallegos, M. O'Neill (red), *Hispanics in the Non-Profit Sector*, New York: The Foundation Center.

Scholten, P. W. A., & van Breugel, I. (Eds.). (2017). *Mainstreaming Integration Governance: New Trends in Migrant Integration Policies in Europe*. Springer.